

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.410.1.1.2024

Pan
Krzysztof Klęczar
Wojewoda Małopolski
Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie
ul. Basztowa 22
31-156 Kraków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 85/12 – województwo małopolskie

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Jednostka kontrolowana	Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie, ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków (MUW)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Klęczar, Wojewoda Małopolski, od 14 grudnia 2023 r. Poprzednio, od 8 sierpnia 2020 r. do 2 listopada 2023 r., Wojewodą Małopolskim był Łukasz Kmita. W okresie od 2 listopada 2023 r. do 13 grudnia 2023 r. obowiązki Wojewody Małopolskiego pełnił Ryszard Pagacz I Wicewojewoda Małopolski
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Piotr del Fidali, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/143/2023 z 21 grudnia 2023 r.2. Aleksander Podsiadło, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/144/2023 z 21 grudnia 2023 r.3. Dariusz Jankowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/145/2023 z 21 grudnia 2023 r.4. Dominika Stępień, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/146/2023 z 21 grudnia 2023 r.5. Paweł Potoczek, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/1/2024 z 3 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-10, 23)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa w 2023 roku pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/12 – województwo małopolskie oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none">– działania związane z egzekucją dochodów budżetowych,– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w obszarze prawidłowości sporządzania sprawozdań,

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*², w tym nadzór nad:
 - a) wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/12 – województwo małopolskie.

Przeprowadzono także analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego oraz badanie skuteczności podejmowanych przez dysponenta działań windykacyjnych.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy wykonania planu dochodów i stanu należności pozostałych do zapłaty oraz kontroli działań windykacyjnych,
- analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- badania prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 85/12 w trakcie roku budżetowego, w tym zmian wynikających z podziału rezerw celowych oraz prawidłowości dokonanych blokad,
- badania przestrzegania ustalonych dla części 85/12 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- badania wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta trzeciego stopnia oraz wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analizy stanu zobowiązań,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań i stosowanych procedur kontroli zarządczej w tym zakresie,
- analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/12.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 85/12 – województwo małopolskie wykorzystano również wyniki kontroli wykonania planu finansowego na 2023 r. Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie³ i wykorzystania dotacji celowej z budżetu państwa na zadanie z zakresu administracji rządowej dotyczące organizowania, finansowania i zapewnienia warunków do odbywania przez lekarzy stażu podyplomowego przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego⁴.

² Dz.U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm., dalej: *ufp*.

³ Wystąpienie pokontrolne nr LKR.410.1.2.2024.

⁴ Wystąpienie pokontrolne nr LKR.410.1.3.2024.

III. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 85/12 – województwo małopolskie, w tym wydatków budżetu państwa i wydatków budżetu środków europejskich oraz wykonanie planu finansowego przez kontrolowaną jednostkę.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że w 2023 r. dochody budżetu państwa w części 85/12 zostały zrealizowane na poziomie 122,4% planu i były wyższe o 9,6% w stosunku do roku poprzedniego. Wynikało to przede wszystkim z jednej strony z wyższych dochodów z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste gruntów Skarbu Państwa, zwrotów dotacji za lata ubiegłe z tytułu nienależne pobranych świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zasiłków dla opiekunów, wpłat od dłużników alimentacyjnych, a z drugiej z mniejszych dochodów ze sprzedaży nieruchomości. Dochody kontrolowanego dysponenta trzeciego stopnia⁶ zostały wykonane na poziomie 95,2%. Niższe niż planowano dochody uzyskano głównie z wpływów z tytułu wydania zezwolenia na pracę cudzoziemców, co wynikało przede wszystkim z mniejszej liczby złożonych wniosków w związku z trwającą wojną w Ukrainie, w tym w związku ze zwolnieniem obywateli Ukrainy z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę. Badanie pięciu zaległości MUW na łączną kwotę 1509,6 tys. zł wykazało, że prawidłowo podejmowano czynności zmierzające do ich wyegzekwowania.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację w 2023 r. wydatków budżetu państwa i wydatków ze środków z budżetu Unii Europejskiej w części 85/12 oraz wykonanie planu finansowego przez kontrolowaną jednostkę. Wydatki budżetu państwa w 2023 r. zostały zrealizowane na poziomie 96,1% planu po zmianach, a wydatki ze środków z budżetu Unii Europejskiej na poziomie 86,6% planu po zmianach. W wyniku kontroli 230 874,6 tys. zł wydatków zrealizowanych w części 85/12 (7,1% wydatków ogółem budżetu państwa i z budżetu Unii Europejskiej)⁷ stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w *ufp*. Nie stwierdzono niecelowego wydatkowania środków publicznych. Skontrolowane środki przeniesione z rezerw celowych budżetu państwa zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a objęte kontrolą dotacje z budżetu państwa wydatkowane na zaplanowane zadania. Środki z dotacji rozliczono rzetelnie i terminowo, przy czym w przypadku środków na sfinansowanie staży podyplomowych lekarzy, do dnia zakończenia kontroli, dotacja nie została ostatecznie rozliczona ze względu na zgłoszone przez MUW uwagi dotyczące sposobu księgowania zwrotów. W rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności wynikające z przepisów prawa oraz określone w układzie zadaniowym wydatków.

W zakresie przeniesienia i wykorzystania środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa szczegółowym badaniem objęto środki w łącznej wysokości 55 964,5 tys. zł, przeznaczone na realizację 20 zadań. Zmiany w budżecie Wojewody zostały dokonane na podstawie stosownych decyzji Ministra Finansów, wynikały z faktycznych potrzeb i były celowe, a środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Izba zwraca jednak uwagę, że wszystkie 20 zadań objętych

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁶ W 2023 r. dysponentem trzeciego stopnia był Dyrektor Generalny dla zadań realizowanych przez MUW (z wyłączeniem dotacji).

⁷ Kontrolą objęto dotacje z budżetu państwa w łącznej wysokości 211 448,8 tys. zł oraz wydatki dysponenta trzeciego stopnia w kwocie 19 425,8 tys. zł, w tym 134,1 tys. zł ze środków z budżetu Unii Europejskiej.

badaniem sfinansowano środkami z rezerwy ogólnej i choć ich realizacja wynikała z uzasadnionych potrzeb lokalnych społeczności, to nie miały one charakteru zadań nieprzewidzianych i wymagających podjęcia natychmiastowych działań.

W 2023 r. dysponent trzeciego stopnia wykonał wydatki budżetu państwa na poziomie 99,2% planu po zmianach. Skontrolowane wydatki MUW w wysokości 19 425,8 tys. zł (tj. 8,6% wydatków budżetu państwa i ze środków z budżetu Unii Europejskiej dysponenta trzeciego stopnia) zostały zrealizowane prawidłowo. Wydatków tych dokonywano zgodnie z planem finansowym jednostki oraz z obowiązującymi przepisami. Nie stwierdzono niecelowego wydatkowania środków publicznych. Kontrola zamówienia udzielonego w trybie podstawowym wykazała, że zostało ono przeprowadzone zgodnie z ogólnymi procedurami określonymi w ustawie z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*⁸. Kontrola czterech zamówień udzielonych bez stosowania *pzp* wykazała, że postępowania co do zasady przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi, a stwierdzone nieprawidłowości miały jedynie charakter formalny.

Zastrzeżenia Najwyższej Izby Kontroli w obszarze wydatków, poza wskazanymi powyżej, dotyczyły nierzetelnej weryfikacji noty księgowej wystawionej przez podmiot medyczny, w wyniku czego wypłacono środki na pokrycie dodatków do wynagrodzeń dla kierowników specjalizacji w zawyżonej wysokości o 5,1 tys. zł oraz sporządzeniu z opóźnieniem dokumentów OT *Przyjęcie środka trwałego* dla dwóch zadań inwestycyjnych zakończonych w 2023 r. Stwierdzone nieprawidłowości, ze względu na ich charakter i podjęte przez MUW w toku kontroli działania polegające na przeksięgowaniu do ewidencji środków trwałych 2023 r. oraz wyegzekwowaniu zwrotu środków, nie miały wpływu na zmianę oceny prawidłowości realizacji wydatków budżetu państwa.

Wojewoda Małopolski co do zasady rzetelnie i zgodnie z postanowieniami art. 175 ust. 1 i 2 *ufp* sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 85/12, ale jednak nie wykryto i nie wyeliminowano przypadku zawierania z lekarzami stażystami umów o pracę przez podmiot do tego nieuprawniony.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie łączne sprawozdania za 2023 r. sporządzone przez dysponenta części 85/12 oraz sprawozdania jednostkowe MUW. Sprawozdania łączne dysponenta części 85/12 zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów oraz sprawozdań własnych, a sprawozdania jednostkowe MUW na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej tej jednostki. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych, w tym w zakresie budżetu środków europejskich oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: *sprawozdawczości budżetowej*⁹, *sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych*¹⁰, a także *sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym*¹¹.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm., dalej: *pzp*.

⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 454), dalej: *rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej*.

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 652), dalej: *rozporządzenie w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych*.

¹¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1731), dalej: *rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym*.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe – analiza porównawcza

Opis stanu faktycznego

Dysponent części 85/12 zrealizował w 2023 r. dochody w wysokości 306 589,3 tys. zł, co stanowiło 122,4% zaplanowanej kwoty (250 554 tys. zł) i 109,6% dochodów wykonanych w 2022 r. (279 744 tys. zł). Największe dochody zrealizowano: w dziale 700 *Gospodarka mieszkaniowa* w kwocie 199 730,5 tys. zł (65,1%), w dziale 855 *Rodzina* – 38 734,5 tys. zł (12,6%), w dziale 750 *Administracja publiczna* – 29 402,9 tys. zł (9,6%), w dziale 010 *Rolnictwo i łowiectwo* – 15 835,6 tys. zł (5,2%) oraz w dziale 851 *Ochrona zdrowia* – 11 482 tys. zł (3,7%). Głównymi źródłami uzyskanych dochodów były wpływy z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste gruntów Skarbu Państwa (176 144,4 tys. zł), wpłaty należności od dłużników alimentacyjnych (28 780,2 tys. zł), wpływy z tytułu: opłat paszportowych (20 107,4 tys. zł), nadzoru weterynaryjnego (13 258,9 tys. zł), opłat za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności (9696,6 tys. zł) i odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości (4541,8 tys. zł).

(akta kontroli str. 157-158)

Różnica pomiędzy planowanymi a zrealizowanymi w 2023 r. przez dysponenta części dochodami wyniosła 56 035,3 tys. zł i była przede wszystkim wynikiem realizacji wyższych niż planowano dochodów w dziale 700 *Gospodarka mieszkaniowa* (34 689,5 tys. zł), głównie z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, a także w dziale 855 *Rodzina* (14 949,5 tys. zł) z tytułu wpłat od dłużników alimentacyjnych.

Dochody zrealizowane przez dysponenta części w 2023 r. były o 26 845,3 tys. zł wyższe niż w 2022 r. Wynikało to przede wszystkim, z jednej strony z wyższych dochodów z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste gruntów Skarbu Państwa (o 33 060,4 tys. zł), zwrotów dotacji za lata ubiegłe z tytułu nienależne pobranych świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zasiłków dla opiekunów (1612 tys. zł), wpłat od dłużników alimentacyjnych (1114,8 tys. zł), a z drugiej z mniejszych dochodów ze sprzedaży nieruchomości (o 11 682,3 tys. zł).

(akta kontroli str. 159-162, 171-175)

W 2023 r. dysponent trzeciego stopnia zrealizował dochody w wysokości 28 873,7 tys. zł, co stanowiło 95,2% planu (30 325 tys. zł) i 97,6% wykonania dochodów w roku ubiegłym (29 572,2 tys. zł). Największy udział w zrealizowanych dochodach MUW stanowiły dochody z tytułu opłat paszportowych (20 107,4 tys. zł), wydania zezwolenia na pracę cudzoziemców (3795,6 tys. zł) oraz wydania karty pobytu dla cudzoziemca (3494,9 tys. zł).

Niższa niż planowana realizacja dochodów w 2023 r. dotyczyła przede wszystkim mniejszych dochodów z tytułu wydania zezwolenia na pracę cudzoziemców i wynikała głównie z mniejszej liczby złożonych wniosków w związku z trwającą wojną w Ukrainie oraz wprowadzeniu, w następstwie wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 r. *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*¹³, zwolnienia obywateli Ukrainy z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę.

(akta kontroli str. 167-168, 176-179)

¹² Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹³ Dz.U. z 2024 r. poz. 167, ze zm.

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. należności pozostałe do zapłaty w części 85/12 wyniosły 1 075 773,1 tys. zł i były o 81 448,1 tys. zł (8,2%) wyższe niż w roku poprzednim (994 325 tys. zł).

Zaległości wynosiły 1 056 858,3 tys. zł i stanowiły 98,2% należności pozostałych do zapłaty na koniec 2023 r. Największe zaległości wystąpiły w działach 855 *Rodzina* (945 800,2 tys. zł) oraz dziale 700 *Gospodarka mieszkaniowa* (56 118 tys. zł).

W porównaniu do stanu na koniec roku poprzedniego zaległości były wyższe o 78 664,1 tys. zł (8%). Największe zaległości dotyczyły należności:

- od dłużników alimentacyjnych, które wyniosły 945 462,6 tys. zł i były o 69 930,9 tys. zł (8%) większe w stosunku do roku poprzedniego, co wynikało z bezskutecznej egzekucji prowadzonej przez komorników sądowych w stosunku do dłużników alimentacyjnych w związku z brakiem: zatrudnienia, możliwości ustalenia miejsca zamieszkania dłużników alimentacyjnych, majątku umożliwiającego skuteczną egzekucję, dochodów lub niskimi dochodami dłużników alimentacyjnych;
- wynikających z zadań zleconych z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, które wyniosły 56 118 tys. zł i były o 3011,8 tys. zł (5,6%) większe niż w roku poprzednim. Wiązało się to przede wszystkim ze wzrostem zaległości z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste gruntów Skarbu Państwa w związku z niewielkim stopniem zaspokojenia roszczeń od podmiotów będących w złej sytuacji finansowej, w szczególności przedsiębiorców będących w trakcie postępowania likwidacyjnego lub upadłościowego.

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. należności pozostałe do zapłaty jednostek budżetowych w części 85/12 (z wyłączeniem MUW w zakresie dotacji) wyniosły 54 037,9 tys. zł, w tym 42 138,1 tys. zł stanowiły zaległości, których stan w porównaniu do roku poprzedniego wzrósł o 4331,7 tys. zł, tj. o 11,4%. Największy udział stanowiły zaległości Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (56,7%), 19 powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych¹⁴ (26,3%) oraz MUW – dysponenta III stopnia (9,9%). Największy wzrost zaległości w stosunku do roku poprzedniego, o 2355,2 tys. zł (10,9%), odnotowano w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w wyniku naliczenia odsetek od administracyjnych kar pieniężnych za handel uprawnieniami do emisji oraz w dwóch powiatowych stacjach sanitarno-epidemiologicznych (Tarnów i Nowy Sącz) łącznie o 576,8 tys. zł (odpowiednio o 9,1% i 5,2%) w związku z większą liczbą postanowień o nałożeniu grzywnien lub decyzji nakładających kary pieniężne, jak również wzrostem odsetek z tytułu dochodzonych należności w związku z niską skutecznością organów egzekucyjnych.

(akta kontroli str. 163-166, 171-175)

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. należności pozostałe do zapłaty kontrolowanego dysponenta trzeciego stopnia wyniosły 15 781,9 tys. zł i były o 1641,7 tys. zł (o 11,6%) wyższe niż w roku poprzednim (14 140,2 tys. zł). Wyższy poziom należności pozostałych do zapłaty wynikał przede wszystkim z naliczenia odsetek od nieterminowych płatności, w tym od należności po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa. Zaległości MUW na koniec 2023 r. wyniosły 5212,9 tys. zł i stanowiły 33% należności pozostałych do zapłaty.

W porównaniu do roku poprzedniego zaległości były większe o 1517,6 tys. zł (o 41,1%) przy czym największy ich wzrost odnotowano w rozdziale:

¹⁴ W tym przede wszystkim PSSE w Tarnowie (13,5%) i w Nowym Sączu (4,8%).

- 90019 *Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska* o 1019,6 tys. zł w związku z przypisem zaległości z tytułu opłaty za usunięcie drzew i krzewów naliczonej na podstawie decyzji Wojewody Małopolskiego z 3 sierpnia 2023 r.,
- 70005 *Gospodarka gruntami i nieruchomościami* o 524,5 tys. zł w związku z naliczeniem odsetek od niezapłaconych należności po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa oraz w związku z dokonaniem przypisu zaległości z tytułu nieuiszczonej odroczonej należności wynikającej z zawartej umowy o rozłożeniu na raty z 2014 r. W 2023 r. dłużnik wniósł o udzielenie kolejnej ulgi w spłacie tej należności poprzez zmianę wysokości miesięcznej raty na okres kolejnych 36 miesięcy, ewentualnie umorzenie w całości lub części długu (aneks do umowy został zawarty 10 stycznia 2024 r.).

(akta kontroli str. 169-170, 176-179, 190-205)

Badanie pięciu zaległości MUW na łączną kwotę 1509,6 tys. zł wykazało, że zostały one przypisane w księgach rachunkowych w prawidłowej wysokości i we właściwym okresie sprawozdawczym. Dotyczyły one należności po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa, naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem – nielegalne pozyskanie zwierzyny (kary łowieckie) oraz zwrotu odszkodowania. W sprawach tych prowadzono systematyczną kontrolę terminowości zapłaty należności Skarbu Państwa. Należności były egzekwowane na podstawie przyjętych w MUW procedur obiegu dokumentów finansowych oraz windykacji należności. W ramach czynności windykacyjnych wysyłano upomnienia i wezwania do zapłaty i kierowano sprawy do egzekucji. Wszystkie objęte badaniem zaległości skierowano do egzekucji, przy czym w czterech sprawach działania egzekucyjne były w toku, a w jednej postępowanie egzekucyjne zostało umorzone przez komornika sądowego.

W przypadku dwóch z pięciu badanych spraw nie występowało do sądu z wnioskami o wyjawienie majątku przez dłużników. W jednej z tych spraw egzekucja należności od dłużników była bezskuteczna z powodu braku majątku mogącego być przedmiotem egzekucji, a w drugim przypadku z uwagi na zawarcie ugody dotyczącej spłaty należności.

(akta kontroli str. 143-156, 180-184, 224-226)

Z ksiąg rachunkowych dysponenta trzeciego stopnia w 2023 r. spisano przedawnione należności z tytułu odsetek w łącznej kwocie 15 tys. zł. Należność wynikająca z odsetek w wysokości 7,7 tys. zł uległa przedawnieniu w związku ze śmiercią dłużnika i koniecznością ustalania kręgu spadkobierców¹⁵, z kolei należność w wysokości 6,8 tys. zł dotyczyła sprawy, w której dopuszczono do zaginięcia tytułu wykonawczego (nieprawidłowość przedstawiona w wystąpieniu pokontrolnym LKR.410.001.01.2022 z 15 kwietnia 2022 r.). W przypadku należności w wysokości 0,4 tys. zł z tytułu odsetek, wynikającej z zaległości przyjętej w 2012 r. po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa, w 2023 r. w MUW dokonano ponownej oceny możliwości wszczęcia kolejnej egzekucji. W jej wyniku stwierdzono, że wobec nieprzerwania terminu przedawnienia w latach 2013-2017 nie można skierować wniosku do egzekucji komorniczej w stosunku do odsetek przypadających do 22 maja 2014 r. Ponadto spisano należności wynikające z odsetek w stosunku do sześciu

¹⁵ Postępowanie egzekucyjne w tej sprawie zostało umorzone przez komornika jako bezskuteczne w 2019 r. W listopadzie 2022 r. Wydział Administracji i Logistyki ustalił, że dłużnik zmarł w marcu 2021 r., w związku z tym 30 listopada 2022 r. zwrócił się do Wydziału Prawnego i Nadzoru z prośbą o podjęcie kroków mających na celu przerwanie okresu przedawnienia należności wynikających z odsetek. Podjęto równocześnie czynności mające na celu ustalenie kręgu spadkobierców. We wrześniu 2023 r. Sąd Rejonowy w Dąbrowie Tarnowskiej przekazał postanowienie o stwierdzenie nabycia spadku po zobowiązany. W wyniku analizy dokumentacji stwierdzono, że w stosunku do odsetek za okres od 26 lutego 2011 r. do 31 grudnia 2019 r. na kwotę 7,7 tys. zł nie można skierować wniosku do egzekucji komorniczej z uwagi na przedawnienie. Pozostałe zobowiązanie w wysokości 15,5 tys. zł po zmarłym dłużniku zostało uregulowane 21 listopada 2023 r. przez jednego ze spadkobierców.

kontrahentów w łącznej kwocie 0,79 zł. Należności prawidłowo odpisano z ksiąg rachunkowych, na podstawie odpowiedniej dokumentacji.

(akta kontroli str. 138-140, 142, 206-223)

W 2023 r. z ksiąg rachunkowych dysponenta trzeciego stopnia nie spisywano żadnych należności jako nieściągalnych. Badanie pięciu zaległości (powstałych w: 1994, 2001, 2008, 2013, 2014 roku) na łączną kwotę 592,5 tys. zł, wykazało, że w przypadku:

- trzech zaległości po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa (575,4 tys. zł), w jednej sprawie w styczniu 2024 r. komornik zawiadomił o zajęciu wierzytelności pieniężnej (zaległość w wysokości 63 tys. zł), w drugiej wyznaczony przez sąd kurator dla osoby nieznanej z miejsca pobytu w maju 2023 r. odmówił zawarcia ugody (486 tys. zł), a w trzeciej złożono wniosek o poszukiwanie majątku dłużnika (26,4 tys. zł),
- zaległości z tytułu kary nałożonej za prowadzenia bez zezwolenia placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym lub w podeszłym wieku (10 tys. zł), dłużnik wystąpił o udzielenie ulgi w spłacie i rozłożenie na raty (sprawa procedowana w związku z brakiem złożenia właściwych dokumentów),
- zaległości z tytułu kosztów egzekucyjnych w związku z niewykonaniem obowiązku wydania nieruchomości (7,1 tys. zł), postępowanie egzekucyjne umorzono w czerwcu 2021 r. w związku ze śmiercią zobowiązanego. Postanowieniem sądu z 1 lutego 2023 r. (przekazanym do MUW przez sąd pismem z 17 sierpnia 2023 r.) spadek w całości nabyła córka. Po uzyskaniu tej informacji MUW ustalił adres zameldowania dłużniczki, ale ze względu na wątpliwości o charakterze prawnym związane z ustanowieniem dla dłużniczki syndyka masy upadłościowej trwały ustalenia czy, i w jaki sposób, należy wystąpić do syndyka masy upadłościowej ustanowionego dla dłużniczki.

W stosunku do zaległości na kwotę 486 tys. zł Główna Księgowa Urzędu wyjaśniła, że podejmowane kolejne próby ustalenia danych i adresu zobowiązanej nie przyniosły rezultatu, dlatego też przygotowywana jest dokumentacja w sprawie odpisania z ksiąg rachunkowych tej należności. Z kolei w odniesieniu do zaległości, powstałej w 2014 r., w której złożono wniosek o poszukiwanie majątku dłużnika Główna Księgowa wyjaśniła, że w sprawie tej dotychczas podjęte czynności były bezskuteczne, ale *wiek dłużnika pozwala domniemywać, iż sytuacja życiowa i dochodowa może ulec poprawie na tyle, że będzie w przyszłości zdolny do spłaty ciążącego na nim zadłużenia.*

(akta kontroli str. 185-207)

Wojewoda Małopolski sprawował nadzór w obszarze dochodów budżetowych, w szczególności dokonywał bieżącej i okresowej analizy realizacji dochodów oraz przeprowadzał kontrole dotyczące terminowości i prawidłowości ich pobierania. W 2023 r. przeprowadzono 10 kontroli kompleksowych w gminach, w tym cztery kontrole w gminach realizujących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w wyniku których weryfikowano m.in. kwestie związane z płatnościami za te usługi. Przeprowadzono także dwie kontrole problemowe w powiatach, sprawdzając podejmowane przez starostów działania windykacyjne. Dodatkowo przeprowadzono także dwie kontrole w powiatowych zespołach do spraw orzekania o niepełnosprawności dotyczące prawidłowości pobierania i odprowadzania dochodów w 2022 roku z tytułu wydania karty parkingowej lub duplikatu legitymacji dokumentującej niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności. Wojewoda Małopolski podejmował również działania mające na celu zmniejszenie stanu zaległości. W tym zakresie, w szczególności zobowiązano podległych dysponentów do przekazywania wraz z miesięcznym sprawozdaniem

Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych na koniec czerwca i rocznym analizie wykonania dochodów obejmującej należności i zaległości wraz z przyczynami ich powstania i działaniami podjętymi celem ich likwidacji, a także wysokość zaległości, dla których wystawiono tytuły wykonawcze. Zobowiązano także jednostki do przedkładania do sprawozdań finansowych dodatkowych objaśnień do należności wymagalnych, udział należności wymagalnych w należnościach ogółem za dany i poprzedzający rok budżetowy, należności wątpliwych, długoterminowych, odpisanych jako przedawnione w danym roku, należności umorzonych w podziale na należności o charakterze cywilnoprawnym i publicznoprawnym, należności odpisanych jako nieściągalne oraz zaległości w podziale na cywilnoprawne i publicznoprawne, w tym zaległości, których okres wymagalności był powyżej jednego roku.

W 2023 roku Wydział Polityki Społecznej przeprowadził 24 kontrole dotyczące należności od dłużników alimentacyjnych, w których zbadano skuteczność działań podejmowanych w 2022 i 2023 roku przez organy właściwe wobec dłużników alimentacyjnych w celu zmniejszenia zaległości alimentacyjnych. W czasie każdej kontroli weryfikowana była liczba podejmowanych działań oraz skuteczność ścigalności należności od dłużników. W przypadku niepodejmowanych wszystkich działań wobec dłużników alimentacyjnych wydawane były zalecenia pokontrolne. Dodatkowo w ramach narad podsumowujących kontrole wskazywano jednostkom rzadko wykorzystywane możliwości egzekucji wynikające w sposób bezpośredni lub pośredni z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹⁶ takich jak zamieszczanie na stronach internetowych organów właściwych informacji dotyczących uprawnień wierzycieli alimentacyjnych w zakresie możliwości ustalenia obowiązku alimentacyjnego zobowiązanych w dalszej kolejności, kierowanie wniosków o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym wniosków o zajęcie nieruchomości, czy terminowe zgłaszanie dłużników alimentacyjnych do wszystkich obowiązujących biur informacji gospodarczych.

W zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa przeprowadzono w 2023 r. dwie kontrole problemowe (w powiecie tarnowskim i olkuskim). W ramach tych kontroli sprawdzano podejmowane przez starostów działania windykacyjne, w tym sposób i terminowość dochodzenia należności Skarbu Państwa. Ponadto Wydział Skarbu Państwa i Nieruchomości corocznie monitorował działania podejmowane w powiatach w odniesieniu do zaległości z tytułu gospodarowania gruntami i nieruchomościami Skarbu Państwa. Starostowie zostali zobligowani do przedkładania Wojewodzie planu działań podejmowanych w celu wyegzekwowania zaległości.

W przypadku zaległości z obszaru nadzoru budowlanego i inspekcji sanitarnej, odpowiedzialne jednostki przedkładały do MUW informacje oraz objaśnienia do sprawozdań finansowych dotyczące wykazanych należności i zaległości wraz z przyczynami ich powstania i działaniami podjętymi celem ich likwidacji. Jednostki te wskazywały przede wszystkim na podejmowane działania informacyjne wobec dłużników, wysyłanie upomnień, sporządzanie tytułów wykonawczych, monitorowanie postępowania egzekucyjnego poprzez wysyłanie zapytań do organów egzekucyjnych, a w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego podejmowanie czynności zmierzających do ujawnienia majątku zobowiązanego lub wszczęcie postępowania o odpowiedzialności osób trzecich.

(akta kontroli str. 1218-1295, 1323-1329)

¹⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 581.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie dochodzenia należności. W MUW systematycznie monitorowano realizację przypisanych do wpłaty dochodów, uzgadniano stan wierzytelności z dłużnikami i wydziałami merytorycznymi, a w przypadku nieuregulowania należności prawidłowo podejmowano czynności zmierzające do ich wyegzekwowania.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

Plan wydatków budżetu państwa w części 85/12 w ustawie budżetowej na 2023 r. (po nowelizacji¹⁷) ustalono w kwocie 2 608 306 tys. zł, tj. na poziomie 62,6% planowanych wydatków w ustawie na rok poprzedni (4 166 966 tys. zł). Niższy w porównaniu z poprzednim rokiem poziom planowanych wydatków (o 1 558 660 tys. zł) wynikał przede wszystkim ze zmiany od 1 stycznia 2022 r. organu właściwego do obsługi i wypłaty świadczenia wychowawczego na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. *o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*¹⁸ z wójta, burmistrza lub prezydenta miasta na Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)¹⁹. Zaplanowane na 2023 r. wydatki w części 85/12 zwiększono w trakcie roku budżetowego *per saldo* o 745 961,2 tys. zł (28,6%). Plan wydatków w budżecie Wojewody Małopolskiego zwiększono o: 666 728,5 tys. zł środkami przeniesionymi z 40 pozycji rezerw celowych budżetu państwa (część 83), 79 236 tys. zł środkami pochodzącymi z rezerwy ogólnej budżetu państwa (część 81) i o 80,7 tys. zł środkami przeniesionymi z części 42 – *sprawy wewnętrzne* dla Komendy Wojewódzkiej oraz komend powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej na dostosowanie planu wydatków do aktualnych potrzeb. Ponadto, na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 marca 2023 r. *w sprawie przeniesienia planowanych wydatków budżetowych, w tym wynagrodzeń, określonych w ustawie budżetowej na rok 2023*²⁰, plan wydatków w części 85/12 zmniejszono o 84 tys. zł²¹. W wyniku tych zmian plan wydatków budżetu państwa w części 85/12 na 2023 r. ustalono ostatecznie w wysokości 3 354 267,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 50-101,111-113)

Wojewoda nie otrzymał od Prezesa Rady Ministrów wiążących poleceń dotyczących wpłat na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych ustaw*²² czy Fundusz Pomocy na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.

(akta kontroli str. 35)

¹⁷ Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. *o zmianie ustawy budżetowej na rok 2023* (Dz. U. poz. 1574).

¹⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 421, dalej: *ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*.

¹⁹ W 2022 r. Gminy kontynuowały wypłaty świadczeń z programu „Rodzina 500+” przyznanych z wniosków złożonych przed 1 stycznia 2022 r. do końca okresu, na jaki zostały przyznane, czyli do końca maja 2022 r.

²⁰ Dz.U. poz. 494.

²¹ Zgodnie z ustawą z dnia 15 grudnia 2022 r. *o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej* (Dz.U. z 2023 r. poz.177) z dniem 1 kwietnia 2023 roku zadania Wojewódzkiego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w zakresie kontroli ex-post zostały przekazane do Krajowej Administracji Skarbowej.

²² Dz. U. poz. 568, ze zm.

Plan wydatków kontrolowanego dysponenta trzeciego stopnia ustalono w wysokości 183 555 tys. zł (po nowelizacji), a w trakcie roku budżetowego zwiększono *per saldo* o 43 595,4 tys. zł (23,8%), z tego 22 475 tys. zł środkami przeniesionymi z 14 pozycji rezerw celowych budżetu państwa, 1910,1 tys. zł środkami pochodzącymi z rezerwy ogólnej budżetu państwa, a 19 210,2 tys. zł środkami przeniesionymi przez dysponenta części 85/12 z innych podziałek klasyfikacji budżetowej. W wyniku dokonania tych zmian planowane wydatki MUW na poziomie dysponenta trzeciego stopnia na 2023 r. ustalono w wysokości 227 150,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 121-122)

W 2023 r. plan wydatków budżetu Wojewody Małopolskiego został zwiększony środkami pochodzącymi z rezerwy ogólnej *per saldo* o 79 236 tys. zł²³ z przeznaczeniem na realizację 59 zadań. W 2023 roku Prezes Rady Ministrów nie występował do Wojewody na podstawie § 1a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lutego 2017 r. w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa²⁴ do Wojewody Małopolskiego o złożenie wniosku o środki z rezerwy ogólnej.

Szczegółowym badaniem w zakresie przeniesienia i wykorzystania środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa objęto środki w łącznej wysokości 55 964,5 tys. zł²⁵ na 20 zadań, które zwiększyły plan wydatków w części 85/12 w 2023 r. Zwiększenia zostały dokonane na podstawie stosownych decyzji Ministra Finansów, wynikały z faktycznych potrzeb i były celowe. Jednakże wnioski podmiotów we wszystkich 20 sprawach nie wskazywały, że miały one charakter nagły, nieprzewidziany i wymagający podjęcia natychmiastowych działań, a co za tym idzie mogły być zaplanowane do realizacji przez jednostki wnioskujące w terminach umożliwiających ich ujęcie w planach finansowych.

Dyrektor Generalna MUW (z upoważnienia Wojewody) wskazała, że kierowane do Wojewody Małopolskiego wnioski jednostek samorządu terytorialnego o dofinansowanie zadań własnych rozpatrywano zgodnie z przyjętymi procedurami. W oparciu o przedłożone dokumenty dokonywano analizy sytuacji finansowej tych jednostek, w tym możliwości sfinansowania zadania ze środków własnych ich budżetów, a także ustalano, czy samorząd poszukiwał innych źródeł dofinansowania. Przy ich procedowaniu kierowano się także wskaźnikami dochodów podatkowych przypadających na jednego mieszkańca odpowiednio w gminie lub powiecie, które to wskaźniki brane są pod uwagę także w prowadzonych przez Wojewodę Małopolskiego postępowaniach administracyjnych w sprawie dochodzenia należności Skarbu Państwa i rozpatrywania ulg w ich spłacie. Dodaje, że *jednostki samorządu terytorialnego wskazywały w swoich wystąpieniach na trudną sytuację finansową, zadłużenie, straty w infrastrukturze komunalnej w wyniku zdarzeń kryzysowych, niemożność realizacji pełnego zakresu zadania ze względu na zbyt niskie uzyskanie dofinansowania z innych źródeł, wzrost cen materiałów i usług budowlanych, wzrost cen mediów. Wskazywały na skutki wybuchu pandemii koronawirusa, sytuację związaną z konfliktem wojennym na Ukrainie, a przez to mniejsze wpływy do ich budżetów z tytułu podatków. Zauważyła również, że rozpatrując pozytywnie złożone wnioski kierowano się potrzebami poszczególnych jednostek samorządowych, a także jednostek podległych, w tak istotnych obszarach jak ochrona zdrowia,*

²³ Na podstawie 59 decyzji Ministra Finansów zwiększono początkowo plan wydatków w części 85/12 o środki pochodzące z rezerwy ogólnej w wysokości 81 100,5 tys. zł. W trakcie roku Minister Finansów wydał 11 decyzji o zmniejszeniu planu wydatków w części 85/12 w zakresie środków pochodzących z rezerwy ogólnej, tj. o kwotę 1864,4 tys. zł. Ostatecznie budżet Wojewody Małopolskiego został zwiększony środkami pochodzącymi z rezerwy ogólnej o kwotę *per saldo* 79 236 tys. zł.

²⁴ Dz.U. z 2023 r. poz. 473.

²⁵ Na podstawie decyzji Ministra Finansów początkowo przyznano z rezerwy ogólnej 56 866 tys. zł, a w ciągu roku w przypadku trzech zadań zmniejszono przyznane środki o 901,6 tys. zł.

zapewnienie bezpieczeństwa, oświata, a także zaopatrzenie w wodę i system kanalizacji na miarę XXI wieku, ochrona dziedzictwa narodowego. Dodała, że brano pod uwagę także aspekt społeczny, warunki funkcjonowania, warunki nauczania. Jej zdaniem wszystkie wymienione zadania jednostek samorządowych były związane z zaspokajaniem podstawowych potrzeb lokalnych społeczności, a ze względu na istotność zadań, wydłużanie w czasie ich realizacji byłoby niekorzystne z punktu widzenia interesu i odbioru społecznego.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że jakkolwiek działania Wojewody Małopolskiego w tych przypadkach zmierzały do zaspokojenia uzasadnionych potrzeb lokalnych społeczności, to jednak okoliczność ta nie stanowi jedynej przesłanki do finansowania takich potrzeb ze środków rezerwy ogólnej. Należy zauważyć, że rezerwa ogólna stanowi szczególny instrument finansowy umożliwiający Radzie Ministrów reagowanie między innymi w sytuacjach nagłych, których wystąpienia nie można było przewidzieć, a wymagających niezwłocznego wsparcia finansowego.

(akta kontroli str. 35, 878-927, 1005-1054, 1323-1329)

Na dofinansowanie 20 zadań z rezerwy ogólnej wydatkowano łącznie 53 368 tys. zł (95,4% przyznanej kwoty²⁶), przy czym w przypadku dwóch z nich nie wykorzystano żadnych środków. W pozostałych 18 zadaniach środki zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem określonym w decyzjach Ministra Finansów, tj.:

- na zakup przez jedną jst wyposażenia na potrzeby orkiestr miejskich (9418,3 tys. zł),
- na dofinansowanie zadań własnych dziewięciu jst w zakresie: rozbudowy i przebudowy szkół (8382,5 tys. zł), budowy dróg rowerowych (3644,2 tys. zł), budowy i remontu budynku użyteczności publicznej (3484,7 tys. zł), remontu i rozbudowy dróg (3330 tys. zł), rozbudowy jednostki OSP (1513,5 tys. zł), budowy akweduktu (1500 tys. zł),
- na dofinansowanie dla pięciu jst zakupu wyposażenia, rozbudowy lub dostosowania oddziałów szpitalnych do aktualnych wymogów (12 569,3 tys. zł),
- na dofinansowanie dla dwóch jst rewitalizacji i konserwacji dwóch miejsc kultu historycznego i religijnego (9525,5 tys. zł).

Do końca 2023 r. w całości wydatkowano środki na realizację 15 zadań. Środki na realizację trzech zadań wydatkowano w części, natomiast w przypadku dwóch zadań²⁷ jst zrezygnowały z ich realizacji i przyznane środki nie były w ogóle wydatkowane. Brak realizacji tych zadań (kwota środków niewykorzystanych 1080 tys. zł) wynikał z unieważnienia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego z uwagi na wpływ ofert przewyższających kwotę przeznaczoną na sfinansowanie zamówienia oraz w związku z odrzuceniem wszystkich złożonych ofert. Niewykorzystanie pozostałych środków w wysokości 1516,4 tys. zł wynikało przede wszystkim ze zmniejszenia kosztów realizacji zadań, zmianie zakresu prac w związku z opóźnieniami w realizacji zadania z powodu nieprzewidzianych prac konstrukcyjno-budowlanych oraz złych warunków atmosferycznych. Kwota środków niewykorzystanych w łącznej wysokości 2580,5 tys. zł została zablokowana pomiędzy 18 a 29 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 878-908, 928, 1005-1051, 1323-1329)

Kontrolą prawidłowości przeniesienia środków z rezerw celowych budżetu państwa i poziomu ich wykorzystania objęto środki przeniesione z pięciu pozycji rezerw celowych w łącznej wysokości *per saldo* 68 670,8 tys. zł, co stanowiło 10,3% środków

²⁶ Środki przyznane z uwzględnieniem korekt decyzji MF – 55 964,5 tys. zł.

²⁷ Na dofinansowanie zagospodarowania terenu przy remizie OSP oraz remontu ogólnodostępnego parkingu.

z rezerw celowych, które w 2023 r. zwiększyły wydatki w części 85/12, z tego 28 775,5 tys. zł z poz. 68 *Środki na zadania w obszarze zdrowia* (na finansowanie staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentyków), 22 873,9 tys. zł z poz. 27 *Środki na realizację wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023* (na realizację programu *Posiłek w szkole i w domu* moduły I i II), 8150 tys. zł z poz. 72 *Wydatki związane ze zwalczaniem skutków, w tym społeczno-gospodarczych, kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym w Ukrainie* (na organizację transportu wyborców do lokali wyborczych), 5954,6 tys. zł z poz. 26 *Środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży*²⁸ (na realizację zadań wynikających z Rządowego programu *Aktywna tablica*) oraz 2916,8 tys. zł z poz. 8 *Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE*²⁹ (środki przyznane na podstawie trzech decyzji MF³⁰). Zwiększenia planu wydatków dysponenta części zostały dokonane po otrzymaniu i na podstawie stosownych decyzji Ministra Finansów, były celowe i wynikały z faktycznych potrzeb jednostek, które były zobowiązane do realizacji określonych zadań. Przyznane środki wykorzystano w wysokości 58 018,5 tys. zł, tj. na poziomie 77,9%. Przyczynami niepełnego wykorzystania środków otrzymanych na:

- finansowanie staży podyplomowych lekarzy (2746,3 tys. zł) były przede wszystkim absencje chorobowe lekarzy stażystów,
- realizację Programu *Maluch+ 2022-2029* (1534,5 tys. zł) była konieczność uzupełnienia lub korekty dokumentacji niezbędnej do zawarcia umowy, niepodpisanie umów z beneficjentami z uwagi na niespełnienie określonych warunków, jak również powstałe oszczędności u ostatecznych odbiorców wsparcia,
- realizację programu *Posiłek w szkole i w domu* moduły I i II (251,4 tys. zł) była poprawa sytuacji materialnej osób objętych wsparciem i absencje chorobowe dzieci,
- realizację Programu *Aktywna tablica* (27,3 tys. zł) były niższe ceny zakupionego w ramach programu sprzętu od pierwotnych kalkulacji przedstawionych we wnioskach do MUW przez organy prowadzące szkoły.

Pozostała kwota niewykorzystanych środków w wysokości 7873,8 tys. zł dotyczyła środków pochodzących z rezerwy celowej poz. 72 na organizację transportu wyborców do lokali wyborczych, o którym mowa w art. 37e (bezpłatny transport do i z lokalu wyborczego osób niepełnosprawnych oraz osób, które najpóźniej w dniu głosowania ukończyły 60 lat) oraz art. 37f (bezpłatny gminny przewóz pasażerski dla wyborców) ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. *Kodeks wyborczy*³¹. Poziom wykorzystania tych środków wyniósł jedynie 3,4% (kwota wykonania 276,2 tys. zł).

Z uwagi, że powyższe zadanie było realizowane po raz pierwszy podczas wyborów parlamentarnych w 2023 r., 6 lipca 2023 r. została zorganizowana przez MSWiA wideokonferencja z wszystkimi wojewodami. W ślad za ustaleniami z tego spotkania Departament Administracji Publicznej MSWiA skierował do wojewodów prośbę

²⁸ Poz. 26 *Środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, realizację programu rządowego "Aktywna Tablica" i Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa - Priorytet 3, a także innych programów rządowych oraz programów i przedsięwzięć ustanawianych w obszarze oświaty i wychowania na podstawie art. 90u i 90w ustawy o systemie oświaty.*

²⁹ Poz. 8 *Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej.*

³⁰ Z przeznaczeniem na współfinansowanie wydatków przeznaczonych na utworzenie oraz funkcjonowanie nowych miejsc opieki realizowanych w ramach programu *Maluch+ 2022-2029* w ramach FERS, realizację przez KW PSP projektu pn. *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V* w ramach POIiS 2014-2020 oraz sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu pn.: *Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej* w ramach FERS.

³¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 2408, ze zm.

o przekazanie do 19 lipca 2023 r. szacunkowych kosztów tego zadania. W związku z pojawiającymi się wątpliwościami, w tym przede wszystkim w zakresie interpretacji art. 37e oraz art. 37f ustawy, przy jednoczesnym braku szczegółowych wytycznych lub instrukcji dot. realizacji zadania, MUW zwracał się do MSWiA w sprawie interpretacji ww. przepisów, wskazując m.in. że *zajęcia stanowiska przez MSWiA jest niezbędne dla prawidłowej i jednolitej w całym kraju realizacji zadania*. Wojewoda przekazał pismem z 19 lipca 2023 r. wstępną szacunkową kwotę zapotrzebowania (przygotowaną na podstawie informacji przekazanych wówczas przez jst), równocześnie zaznaczając, że *z uwagi na liczne wątpliwości w zakresie interpretacji przepisów art. 37e i 37 f Kodeksu wyborczego ostateczne koszty zadania mogą znacząco odbiegać od podanych wstępnych kalkulacji*. Powyższe wątpliwości były również podtrzymywane podczas organizowanych przez ministerstwo wideokonferencji, jednakże, jak wskazała Dyrektor Generalna MUW, informacje tam przekazywane *miały charakter na tyle ogólny, że wszelkie wyrażone pisemnie wątpliwości pozostawały aktualne*.

5 października 2023 r. decyzją Ministra Finansów budżet Wojewody Małopolskiego został zwiększony o kwotę 8150 tys. zł. W MUW podejmowano działania w celu doprecyzowania faktycznego zapotrzebowania. I tak m.in. pismem z 22 września 2023 r. Wydział Infrastruktury MUW wystąpił do gmin z terenu województwa małopolskiego, aby te dokonały ponownej, rzetelnej analizy w zakresie przewidywanych kosztów związanych z organizacją transportu w dniu wyborów. Pismem z 3 października 2023 r. Wydział Infrastruktury wystąpił ponownie do gmin z terenu województwa małopolskiego z prośbą o przesłanie zaktualizowanych zapotrzebowań. Z przesłanych informacji wynikało, że łączne koszty na realizację przedmiotowego zadania wyniosły 392,4 tys. zł (po uwzględnieniu ustalonych przez MUW maksymalnych stawek). Ostatecznie do gmin przekazano 392,9 tys. zł, a wartość dotacji, którą gminy zwróciły, wyniosła 116,7 tys. zł. Dokonane zwroty wynikały przede wszystkim z przeszacowania zapotrzebowanych środków oraz absencją osób, które zgłosiły zamiar udziału w wyborach, a ostatecznie z niego nie skorzystały. Niewykorzystana kwota w łącznej wysokości 7873,4 tys. zł została zablokowana na podstawie trzech decyzji Wojewody (w październiku, listopadzie i grudniu 2023 r.).

(akta kontroli str. 802-811, 817-822, 929-1004, 1323-1329)

W okresie od 1 sierpnia do 29 grudnia 2023 r. dokonano blokad wydatków w części 85/12 budżetu państwa w łącznej wysokości 112 517,7 tys. zł, z czego 96% stanowiły wydatki na dotacje celowe dla jst (łącznie z dotacjami celowymi na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji realizowanych przez jst). Blokad dokonano na podstawie umotywowanych wniosków właściwych jednostek lub wydziałów MUW. Blokowanie wydatków budżetowych nie wynikało z niewłaściwego sposobu skalkulowania na etapie planowania budżetowego.

(akta kontroli str. 862-877, 1323-1329)

W 2023 r. dysponent części 85/12 zrealizował wydatki budżetu państwa w wysokości 3 223 436,7 tys. zł, tj. na poziomie 96,1% planu po zmianach (3 354 267,2 tys. zł) i 65,9% wydatków zrealizowanych w 2022 r. 4 888 072,3 tys. zł. Poza działem 752 *Obrona narodowa* oraz 854 *Edukacyjna opieka wychowawcza* wydatki zostały zrealizowane na poziomie od 92,2% do 100% planu po zmianach. Różnica pomiędzy planowanymi a wykonanymi wydatkami dysponenta części 85/12 wyniosła 130 830,5 tys. zł i dotyczyła przede wszystkim niższej niż planowano realizacji wydatków na zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia społeczne (88 961,2 tys. zł), na organizację bezpłatnego transportu wyborców do lokali wyborczych (7873,8 tys. zł), na realizację projektów scaleń gruntów (4757,1 tys. zł), wydatków

związanych z zatrudnieniem nauczycieli w celu realizacji zadań doradcy metodycznego (3444,8 tys. zł), na finansowanie staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów (2864,3 tys. zł) oraz na wypłatę świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów (2238,3 tys. zł).

W 2023 r. w dziale 752 *Obrona narodowa* z zaplanowanej kwoty 3797 tys. zł wydatkowano 2738,1 tys. zł, tj. 72,1%. Niższe wykonanie wynikało przede wszystkim z oszczędności na badaniach specjalistycznych i obserwacjach szpitalnych, które zostały sfinansowane w niewielkim zakresie z uwagi na opóźnienie wejścia w życie rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2023 r.³² Natomiast niższe od zaplanowanego (21 800,8 tys. zł) wykonanie wydatków (19 240,7 tys. zł tj. 88,3%) w dziale 854 *Edukacyjna opieka wychowawcza* wynikało przede wszystkim z niższego wykonania wydatków na wypłatę pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym (2238,3 tys. zł), co wiązało się przede wszystkim z przyznaniem mniejszej ilości stypendiów szkolnych oraz uzależnieniem wypłat zasiłków szkolnych od wystąpienia zdarzenia losowego w rodzinie objętej pomocą.

(akta kontroli str. 16, 227-228, 232-242, 1323-1329)

W 2023 r. największych wydatków w części 85/12 dokonano w dziale 855 *Rodzina* w wysokości 1 071 036,7 tys. zł (33,2%). Ponadto wydatki przekraczające 100 mln zł zrealizowano w siedmiu innych działach klasyfikacji budżetowej, tj. 852 *Pomoc społeczna*, 754 *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa*, 851 *Ochrona zdrowia*, 801 *Oświata i wychowanie*, 750 *Administracja publiczna*, 010 *Rolnictwo i łowiectwo* oraz 600 *Transport i łączność* (łącznie 1 920 733,8 tys. zł, tj. 59,6% wydatków w części).

(akta kontroli str. 232-234, 1323-1329)

W 2023 r. dysponent trzeciego stopnia zrealizował wydatki w wysokości 225 261,9 tys. zł, tj. 99,2% planu po zmianach (227 150,4 tys. zł) i 125% wydatków zrealizowanych ze środków budżetu państwa w 2022 r. (180 253,6 tys. zł). Wyższa realizacja wydatków niż w roku poprzednim była związana głównie z wyższymi wydatkami na wynagrodzenia w związku ze zwiększeniem funduszu wynagrodzeń pracowników sfery budżetowej oraz na zapłatę kar i odszkodowań na rzecz osób prawnych, wynikających z wyroków sądowych.

(akta kontroli str. 251-256, 1323-1329)

W 2023 r. na dotacje z budżetu Wojewody Małopolskiego (na zadania bieżące i inwestycyjne) wydatkowano 2 589 567,4 tys. zł, co stanowiło 80,3% wydatków ogółem oraz 59,1% wydatków na dotacje w roku poprzednim (4 378 225,3 tys. zł). W 2023 r. udzielono dotacji na zadania bieżące w wysokości 2 452 564,8 tys. zł, w tym 2 404 066,6 tys. zł stanowiły dotacje celowe dla jst.

(akta kontroli str. 229-230, 235-236, 1323-1329)

Szczegółową kontrolą objęto dotacje celowe o łącznej wartości 211 448,8 tys. zł (8,2% wydatków na dotacje w części 85/12), z tego 75 859,2 tys. zł na organizację, finansowanie oraz zapewnienie warunków odbywania stażu podyplomowego przez lekarzy i lekarzy dentystów, 72 828,4 tys. zł na dofinansowanie zasiłków stałych, 47 622,8 tys. zł na realizację programu *Posiłek w szkole i w domu (moduły I i II)*, 8935 tys. zł na finansowanie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, 5927,2 tys. zł na realizację rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020-2024 - *Aktywna tablica* oraz 276,2 tys. zł na organizację bezpłatnego transportu

³² Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z 21 lutego 2023 r. w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2023 r. (Dz.U. poz. 333), weszło w życie 24 lutego 2023 r.

wyborców do lokali wyborczych. Środki z dotacji zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, rzetelnie i terminowo rozliczone, przy czym w przypadku środków na sfinansowanie staży podyplomowych lekarzy do dnia zakończenia kontroli dotacja nie została ostatecznie rozliczona ze względu na uwagi zgłoszone przez MUW dotyczące sposobu księgowania zwrotów dotacji. W związku z wątpliwościami dotyczącymi sposobu księgowania zwrotów przekazanych przez podmioty lecznicze do UMWM po 1 stycznia 2024 r. oraz sposobu naliczania kosztów obsługi zadania, MUW skierował zapytania w tych sprawach odpowiednio do Ministerstwa Finansów (1 marca 2024 r.) oraz do Ministerstwa Zdrowia (14 marca 2024 r.).

W przypadku pięciu z sześciu badanych dotacji nie wystąpiła konieczność wydania decyzji określającej kwotę dotacji do zwrotu w związku z niedokonaniem należnych zwrotów przez jst. Natomiast w przypadku dotacji na sfinansowanie staży podyplomowych lekarzy, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w toku kontroli P/24/001 przeprowadzonej w Urzędzie Marszałkowskim³³, konieczne będzie dokonanie przez UMWM zwrotu dotacji w kwocie 294,5 tys. zł, w tym z tytułu zawyżenia kosztów obsługi zadania o 77,1 tys. zł³⁴ oraz z tytułu odsetek naliczonych przez bank od środków finansowych pochodzących z dotacji z budżetu państwa w łącznej kwocie 217,4 tys. zł³⁵.

(akta kontroli str. 823-861, 1059-1087, 1098-1113, 1186-1213, 1323-1329)

W 2023 r. Wojewoda, zgodnie z wymogami określonymi w art. 169 ust. 6 *ufp*, wydał dziewięć decyzji określających kwoty dotacji przypadające do zwrotu i terminy, od których nalicza się odsetki w związku z niedokonaniem zwrotu dotacji. W dwóch przypadkach adresatami tych decyzji były jst, a w pozostałych osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, fundacja oraz spółka. Łączna kwota dotacji do zwrotu wynikająca z wydanych decyzji wyniosła 417,7 tys. zł, przy czym w jednej sprawie w związku ze złożonym wnioskiem o udzielenie ulgi, Wojewoda wydał decyzję o umorzeniu w całości należności głównej (98,5 tys. zł) wraz z odsetkami. W dwóch sprawach wszczęto postępowanie egzekucyjne, w trzech złożono odwołanie do Ministra Finansów, w dwóch złożono wnioski o udzielenie ulgi, a w jednej złożono skargę do NSA.

(akta kontroli str. 137)

W 2023 r. wydatki dysponenta części 85/12 na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 3722 tys. zł (99,1% planu po zmianach) i były o 3,6% niższe niż w roku poprzednim (3860,7 tys. zł.) Wydatki MUW w tej grupie wydatków wyniosły 944,6 tys. zł (99,1% planu po zmianach) i dotyczyły przede wszystkim wypłaty zasądzonych rent (665,8 tys. zł).

(akta kontroli str. 227-228, 249-250, 1323-1329)

Wydatki bieżące jednostek budżetowych w części 85/12 zaplanowane w kwocie 589 409,7 tys. zł zrealizowano w wysokości 586 044,8 tys. zł, tj. na poziomie 99,4% planu po zmianach, w tym 448 575,8 tys. zł stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne. W 2023 r. wydatki bieżące jednostek budżetowych były wyższe o 23,3% w porównaniu do wydatków 2022 r. (475 281,9 tys. zł). Wynikało to przede wszystkim z wyższych wydatków na wynagrodzenia i pochodne (o 90 164 tys. zł) w związku z założonym w projekcie budżetu wzrostem funduszu wynagrodzeń osobowych

³³ Wystąpienie pokontrolne nr LKR.410.1.3.2024.

³⁴ UMWM w 2023 r. naliczył i pobrał środki z tytułu kosztów obsługi staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentyistów za 1325 stażystów odbywających staż podyplomowy w 2023 r., podczas gdy 627 z nich kontynuowało staż rozpoczęty przed 1 stycznia 2023 r. Środki przysługujące UMWM za obsługę stażystów, którzy rozpoczęli staż przed 2023 r., zostały pobrane zarówno w latach wcześniejszych, jak i w 2023 r.

³⁵ Środki pochodzące z odsetek nie zostały odprowadzone do budżetu państwa, lecz zostały zaliczone na dochody UMWM. 5 kwietnia 2024 r. MUW skierował do UMWM pismo o dokonanie zwrotu środków odsetek zgromadzonych na rachunku bankowym.

dla pracowników państwowej sfery budżetowej oraz podwyżkami wybranych służb, inspekcji oraz urzędów przyznanymi w 2023 r.

W 2023 r. dysponent trzeciego stopnia wykonał wydatki bieżące jednostek budżetowych w kwocie 216 137,3 tys. zł, tj. na poziomie 99,2% planu po zmianach, w tym 155 526,2 tys. zł (72%) stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne.

(akta kontroli str. 227-228, 235-236, 243-245, 251-256, 1323-1329)

W 2023 r. wydatki na wynagrodzenia³⁶ w części 85/12 wyniosły 381 149,9 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach (381 721 tys. zł), i były o 25,2% wyższe niż w 2022 r. (304 905,6 tys. zł). Wyższa realizacja wydatków na wynagrodzenia była związana przede wszystkim z uwzględnieniem w trakcie prac nad projektem ustawy budżetowej na 2023 r. skutków zwiększeń wynagrodzeń wynikających z rozdysponowania rezerw celowych w roku 2022³⁷, podwyższenia minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2023 r., zwiększenia funduszu wynagrodzeń osobowych dla pracowników państwowej sfery budżetowej o 7,8%, jak również wzrostu zatrudnienia w poszczególnych statusach zatrudnienia oraz uruchomienia w trakcie roku środków z rezerw celowych budżetu państwa³⁸.

Nie została przekroczona kwota wydatków na wynagrodzenia określona w planie finansowym (po zmianach) dysponenta części 85/12.

(akta kontroli str. 227-228, 257-267, 1323-1329)

W 2023 r. przeciętne zatrudnienie w części 85/12 wyniosło 3358 osób w przeliczeniu na pełnozatrudnionych i w porównaniu do 2022 r. było większe o 122 osoby, natomiast stan zatrudnienia na koniec 2023 r. wyniósł 3607 osoby, tj. o 304 osób więcej niż w roku poprzednim. Różnice pomiędzy wartościami przeciętnego zatrudnienia a stanem zatrudnienia na koniec roku 2022 i 2023 wynikają ze zmian metody ich wyliczenia w sprawozdaniu Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach³⁹. Zgodnie z instrukcją sporządzania sprawozdań Rb-70 obowiązującą od 27 stycznia 2023 r. przy wyliczeniu przeciętnego zatrudnienia w okresie nie uwzględnia się osób, które nie otrzymują za dany okres wynagrodzenia od zakładu pracy, natomiast w wyliczeniu zatrudnienia na koniec okresu należy uwzględnić również osoby, które nie pobierały wynagrodzenia. Kierownik Oddziału Finansowo-Księgowego poinformowała, że po zmianie przepisów rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej pracownik oddziału finansowo-księgowego telefonicznie informował jednostki podległe o zmianie instrukcji sporządzania sprawozdania Rb-70 (zmiana metodologii wyliczenia kolumny 11 *Stan zatrudnienia na koniec okresu sprawozdawczego*). Dodała, że weryfikując sprawozdania Rb-70

³⁶ Według danych wykazanych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-28 z wykonania planu wydatków, z wyłączeniem wydatków w § 408 Uposażenia i świadczenia pieniężne wypłacane przez okres roku żołnierzom i funkcjonariuszom zwolnionym ze służby.

³⁷ Głównie: poz. 72 na sfinansowanie podwyżek wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników wykonujących zawód medyczny w Inspekcji Sanitarnej (13 574,3 tys. zł), poz. 44 na sfinansowanie podwyższenia od 1 lipca 2022 r. wynagrodzeń wraz z pochodnymi pracowników MUW (4813,1 tys. zł), poz. 9 na sfinansowanie podwyższenia od 1 września 2021 r. wynagrodzeń wraz z pochodnymi pracownikom CPR (1335 tys. zł), poz. 56 na realizację przez Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego (WITD) nowych zadań wynikających z ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym, ustawy o czasie pracy kierowców oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 209), w tym na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla przewidzianych do zatrudnienia od 1 kwietnia 2022 r. dziewięciu członków korpusu służby cywilnej (w tym ośmiu etatów inspektorskich) oraz na sfinansowanie zwiększenia wynagrodzeń wraz z pochodnymi od 1 kwietnia 2022 r. dla inspektorów zatrudnionych w WITD (1069 tys. zł).

³⁸ Przede wszystkim z poz. 44 na sfinansowanie zwiększenia w 2023 r. wynagrodzeń wraz z pochodnymi w WIW oraz PIW (7506 tys. zł) i na sfinansowanie wzrostu od 1 stycznia 2023 r. wynagrodzeń (wraz z pochodnymi) dla pracowników nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń oraz dla członków korpusu służby cywilnej, zatrudnionych w Kuratorium Oświaty (2407 tys. zł) oraz z poz. 68 na sfinansowanie podwyżek wynagrodzeń wraz z pochodnymi, dla pracowników wykonujących zawód medyczny zatrudnionych w wojewódzkiej i powiatowych stacjach sanitarno-epidemiologicznych (2737,5 tys. zł).

³⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 stycznia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 193).

pod względem formalno-rachunkowym jednostek podległych począwszy za okres od I kwartału 2023 r., pracownik oddziału finansowo-księgowego potwierdzał z jednostkami dane przedstawione w kolumnie 11 sprawozdania. Zaznaczyła jednocześnie, że biorąc pod uwagę, że powyższe dane do sprawozdania podają komórki kadrowe w jednostkach podległych, na poziomie dysponenta głównego nie ma możliwości ich dokładnej weryfikacji. Wskazała również, że w przypadku MUW jako dysponenta trzeciego stopnia, Wydział Administracji i Logistyki udostępnia wraz ze sprawozdaniem dane przekazane z Oddziału Kard i Płac odnośnie zatrudnienia.

Największy wzrost przeciętnego zatrudnienia (o 71 osób) odnotowano w MUW w rozdziale 75011 *Urzędy wojewódzkie* oraz w rozdziale 85516 *System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3* w związku z zatrudnieniem nowych pracowników w wyniku przeprowadzonych naborów, jak i uzupełnieniem uprzednio powstałych wakatów oraz w związku z realizacją nowych projektów⁴⁰, w powiatowych inspektoratach weterynarii (o 36 osób) w związku z zatrudnieniem nowych pracowników oraz powrotem pracowników z zasiłków chorobowych i macierzyńskich oraz w Inspekcji Transportu Drogowego (o sześć osób), co wynikało z zatrudnienia dodatkowych członków korpusu służby cywilnej w związku z realizacją nowych zadań wynikających z ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym, ustawy o czasie pracy kierowców oraz niektórych innych ustaw⁴¹.

(akta kontroli str. 257-269, 1323-1329)

W 2023 r. na wynagrodzenia bezosobowe w części 85/12 wydatkowano łącznie 15 415,4 tys. zł, tj. 98,2% planu po zmianach (15 693,4 tys. zł), w tym 12 264,2 tys. zł (79,6%) stanowiły wynagrodzenia bezosobowe powiatowych jednostek Inspekcji Weterynaryjnej. W porównaniu do roku poprzedniego wydatkowana w 2023 r. kwota na wynagrodzenia bezosobowe była niższa o 2842,1 tys. zł (o 3,9%), co wynikało głównie z mniejszej liczby umów zleceń zawartych z lekarzami wolnej praktyki wyznaczonych do realizacji zadań inspekcji weterynaryjnej.

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe MUW (kontrolowanego dysponenta trzeciego stopnia) w 2023 r. wyniosły 1410,4 tys. zł (95,8% planu po zmianach) i stanowiły 64,8% wykonania roku poprzedniego (2177,6 tys. zł). Niższe w porównaniu do lat wcześniejszych wykonanie wydatków bezosobowych w 2023 r. wynikało głównie z zakończenia z końcem 2022 r. realizacji projektu 15/10-2019/OG-FAMI pn. „I 3 INFRASTRUKTURA, INNOWACJE, INFORMACJA. Projekt Wojewody Małopolskiego dedykowany obywatelom państw trzecich” w ramach Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2014-2020. W 2023 roku nie kontynuowano zatrudnienia na umowy zlecenia w kolejnym projekcie realizowanym ze środków FAMI.

(akta kontroli str. 227-228, 263-2672, 1323-1329)

W ustawie budżetowej na 2023 r. plan wydatków majątkowych w części 85/12 ustalono w wysokości 34 041 tys. zł. W trakcie roku budżetowego wprowadzono do planu finansowego nowe zadania inwestycyjne o łącznej wartości 157 497,4 tys. zł. Źródłem ich finansowania były przede wszystkim środki z rezerwy celowych budżetu państwa (93 305,9 tys. zł) oraz z rezerwy ogólnej (65 621,3 tys. zł). W wyniku przeniesień pomiędzy wydatkami majątkowymi i bieżącymi plan wydatków majątkowych na 2023 r. w części 85/12 zmniejszono *per saldo* o 1429,8 tys. zł. Zmian tych dokonano z zachowaniem wymogów określonych w art. 171 ust. 3 i 4 *ufp*.

(akta kontroli str. 389-390, 412-415)

⁴⁰ W tym przede wszystkim projekt *Małopolska Otwarta* finansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji oraz program *Maluch+* finansowanego z programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS).

⁴¹ Dz. U. z 2022 r., poz. 209.

W 2023 r. wydatki majątkowe budżetu państwa w części 85/12 zrealizowano w wysokości 181 105,2 tys. zł, tj. 94,6% planu po zmianach (191 538,4 tys. zł) i 198% wydatków majątkowym roku poprzedniego (91 466,8 tys. zł). W ramach wydatków majątkowych 44 102,5 tys. zł (24,4%) stanowiły wydatki majątkowe jednostek budżetowych, a 137 002,7 tys. zł (75,6%) dotacje na zadania inwestycyjne. W ramach wydatków majątkowych największe środki przeznaczono na: usuwanie skutków klęsk żywiołowych (33 338,6 tys. zł⁴²), zadania w ramach *Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego – Etap VI 2021-2025* (16 182 tys. zł), zakup wyposażenia na potrzeby orkiestr miejskich (9418,3 tys. zł), budowę strażnicy Komendy Powiatowej PSP w Wadowicach wraz z Jednostką Ratowniczo-Gaśniczą (7523 tys. zł), na zakup samochodów pożarniczych do działań z zakresu zwalczania zagrożeń dla środowiska (5100 tys. zł), zwrot gminom części wydatków poniesionych w 2022 r. z funduszu sołeckiego (4762,7 tys. zł), budowę strażnicy Komendy Powiatowej PSP w Wieliczce wraz z Jednostką Ratowniczo-Gaśniczą oraz magazynem przeciwpowodziowym (4363 tys. zł), rozbudowę zespołu szkół i placówek oświatowych w Skale (4000 tys. zł).

(akta kontroli str. 391-415)

We wszystkich działach klasyfikacji budżetowej (z wyjątkiem działu 010 *Rolnictwo i łowiectwo*, 852 *Pomoc społeczna* oraz 855 *Rodzina*) wydatki majątkowe zrealizowano na poziomie od 94,3% do 100% planu po zmianach. Niepełne wykonanie wydatków majątkowych w dziale 010 na poziomie 69,4% dotyczyło przede wszystkim środków przeznaczonych na realizację projektów scalenia gruntów rolnych i wynikało z przedłużających się postępowań administracyjnych w sprawie zatwierdzenia projektu scalenia, co spowodowało, że inwestycje planowane na rok 2023 zostały przeniesione na lata następne. Kwota środków niewykorzystanych w wysokości 4529,5 tys. zł została zablokowana na podstawie decyzji Wojewody z 20 listopada 2023 r. Niepełne wykonanie wydatków majątkowych w dziale 852 (77,6%) wynikało przede wszystkim z niewykorzystania całości środków przeznaczonych na dofinansowanie zadań wynikających z programu wieloletniego *Senior+* na lata 2021-2025, głównie z powodu rozwiązania umowy o dofinansowanie zadania na utworzenie ośrodka wsparcia *Senior+* oraz zawnioskowania o przekazanie środków w niższej wysokości niż podpisana umowa na dofinansowanie zadań wynikających z programu *Senior+*. Z kolei niepełne wykonanie wydatków w dziale 855 (50,5%) dotyczyło przede wszystkim środków przeznaczonych na współfinansowanie wydatków przeznaczonych na utworzenie oraz funkcjonowanie nowych miejsc opieki realizowanych w ramach programu *Maluch+ 2022-2029* w części finansowanej z programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027. Niewykorzystanie tych środków związane było z dokonaniem aktualizacji potrzeb przez gminy i beneficjentów oraz z braku możliwości wypłaty środków z powodu niepodpisania umów z beneficjentami w 2023 r. m.in. ze względu na konieczność uzupełnienia lub korekty dokumentacji niezbędnej do zawarcia umowy przesłanej przez ostatecznego odbiorcę wsparcia, brak wpływu do MUW niezbędnej do zawarcia umowy dokumentacji lub brak odesłania podpisanych przez ostatecznego odbiorcę wsparcia umów, konieczność odstąpienia od zawarcia umowy (np. ze względu na zmianę koncepcji tworzenia nowych miejsc opieki, konieczność pozyskania środków z innych źródeł na realizację przedsięwzięcia, konieczność oszacowania możliwości realizacji zadania po uzyskaniu dokumentów projektowych i wstępnych założeń kosztorysowych, brak możliwości zaciągania zobowiązań finansowych w roku 2023) lub wpływające rezygnacje z udziału w Programie.

(akta kontroli str. 390, 412-415, 538-545)

⁴² W rozdziale 60078 *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych* oraz 92178 *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych*.

W 2023 r. dokonano blokady wydatków majątkowych w łącznej wysokości 10 296,1 tys. zł. Największe środki zablokowane dotyczyły wydatków przeznaczonych na realizację Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 na projekty scalenia gruntów (4529,5 tys. zł), na utworzenie oraz funkcjonowanie nowych miejsc opieki realizowanych w ramach programu *Maluch+ 2022-2029* (988 tys. zł), na dofinansowanie zadania pn. *Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków we Włosani* (929,1 tys. zł)⁴³, na dofinansowanie zadania pn. *Rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Woli Batorskiej* (919,4 tys. zł)⁴⁴ oraz na dofinansowanie zadania pn. *Zagospodarowanie terenu przy remizie OZP w Cuszowie* (880 tys. zł)⁴⁵.

(akta kontroli str. 412-415, 391-411)

Wydatki majątkowe MUW zrealizowano w wysokości 8180 tys. zł, tj. 99,6% planu po zmianach (8210 tys. zł). Na zakupy inwestycyjne, obejmujące głównie rozbudowę systemów bezpieczeństwa teleinformatycznego, zakupy wyposażenia dla lotniczego przejścia granicznego Kraków-Balice, zakupy sprzętu informatycznego oraz mobilnego punktu informacyjno-doradczego (przyczepy kontenerowej), zakup łodzi motorowej wraz z przyczepą podłodziową na potrzeby Państwowej Straży Rybackiej wydatkowano 4882,1 tys. zł (15 zadań). Na sześć zadań inwestycyjnych dotyczących: modernizacji budynku przy ul. Św. Sebastiana 11 w Krakowie – etap I (1484,7 tys. zł), przebudowy budynku przy ul. Św. Sebastiana 9 w Krakowie – etap I (998,2 tys. zł), budowy hali magazynowej z elementów metalowych na terenie Wojewódzkiego Magazynu Przeciwpowodziowego dla Małopolski (522 tys. zł), wykonania w budynku przy ul. Wiśniowieckiego 127 w Nowym Sączu (z uwagi na pomieszczenia archiwalne) instalacji hydrantów wewnętrznych (147,3 tys. zł), robót instalacyjnych w zakresie wykonania systemu klimatyzacji w budynku przy ul. Św. Sebastiana 9 w Krakowie (128,3 tys. zł), aranżacji dziedzińca w budynku przy ul. Św. Sebastiana 9 w Krakowie (17,5 tys. zł), wydatkowano łącznie 3297,9 tys. zł.

W 2023 r. nie zrealizowano sześciu zadań⁴⁶, przy czym całość środków zaplanowanych na te zadania (2542 tys. zł) została przeniesiona na inne zadania inwestycyjne, wydatki bieżące lub plan wydatków majątkowych został w trakcie roku zmniejszony w związku z korektą decyzji Ministra Finansów przyznającej środki z rezerwy celowej. Rezygnacja z realizacji czterech z ww. zadań wynikała przede wszystkim z niedoboru środków na wydatki związane z bieżącym utrzymaniem i funkcjonowaniem Urzędu oraz dyspozytorni medycznych. Dyrektor Wydziału Administracji i Logistyki wyjaśniła, że *niedobór środków był zgłaszany do Wydziału Finansów i Budżetu na etapie planowania budżetu na 2023 rok. Zgodnie z informacją otrzymaną z Wydziału Finansów i Budżetu znalazło to wyraz w wystąpieniu Wojewody Małopolskiego z 12 lipca 2022 r. do Ministra Finansów w sprawie zabezpieczenia*

⁴³ Zadanie to nie zostało zrealizowane z uwagi na przedłużenie się postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, co skutkowało niemożliwością wykonania zadania i poniesienia kosztów w roku 2023 r.

⁴⁴ Nadmiar środków finansowych wynikał z opóźnień w realizacji zadania, które wynikały w skutek nieprzewidzianych prac konstrukcyjno-budowlanych oraz złych warunków atmosferycznych. Podczas wykonywania robót rozbiórkowych, okazało się że dach wraz z konstrukcją stalową nie spełnia wymagań przewidzianych normami, co spowodowało wstrzymanie wykonania części prac objętych umową dotacji do czasu kompleksowego przeprojektowania i przeprowadzenia stosownych uzgodnień.

⁴⁵ Nadmiar środków związany był z brakiem wyboru przez Gminę Pałecznicza wykonawcy realizacji zadania. Jednocześnie złe warunki atmosferyczne, duże opady śniegu i mróz sprawiły, że wykonanie ww. zadania w bieżącym roku było niemożliwe.

⁴⁶ Zakup 3 szt. stacjonarnych monitorów promieniowania gamma i neutronowego dla lotniczego przejścia granicznego Kraków-Balice (1330 tys. zł), zakup i modernizacja urządzeń dot. łączności radiowej w dyspozytorni medycznej (500 tys. zł), modernizacja budynku biurowego przy al. Solidarności 5-9 w Tarnowie (346 tys. zł), modernizacja dźwigu osobowego w budynku Delegatury MUW w Tarnowie przy Al. Solidarności 5 – 9 (250 tys. zł), zakup agregatu spalinowego przenośnego do połowu ryb na potrzeby Państwowej Straży Rybackiej w Krakowie (66 tys. zł), realizacja etapu II ekspertyzy pożarowej dla budynku przy ul. Przy Rondzie 6 w Krakowie - dostosowanie budynku do obowiązujących wymogów bezpieczeństwa pożarowego (50 tys. zł).

łącznej kwoty 87 319 tys. zł w limicie wydatków dla budżetu Wojewody Małopolskiego podczas mających się rozpocząć prac nad projektem budżetu państwa na 2023 rok, w tym na zwiększenie wydatków rzeczowych państwowych jednostek budżetowych w związku ze wzrostem cen towarów i usług. Dodała również, iż w związku ze wzrostem cen towarów i usług środki przeznaczone na wydatki bieżące w rozdziale 75011 – Urzędy wojewódzkie były niewystarczające. Zgodnie z informacją z Wydziału Finansów i Budżetu, iż w równie trudnej sytuacji finansowej spowodowanej wzrostem cen pozostają inne jednostki budżetowe, a także uwzględniając możliwości finansowe rezerwy Wojewody, sytuacja wymagała rozpoznania przez Dyрекcję Wydziału Administracji i Logistyki możliwości wygospodarowania ewentualnych oszczędności w ramach zaplanowanych innych zadań Urzędu i zhierarchizowania potrzeb oraz oceny ryzyka rezygnacji lub ograniczenia niektórych z nich. Z kolei rezygnacja z zakupu agregatu spalinowego przenośnego do połowu ryb na potrzeby Państwowej Straży Rybackiej w Krakowie (wykorzystywanego w sytuacji ewentualnego wystąpienia złotej algi) wynikała z braku zapowiadanych niezbędnych zmian w przepisach ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym⁴⁷. Natomiast rezygnacja z zakupu trzech szt. stacjonarnych monitorów promieniowania gamma i neutronowego dla lotniczego przejścia granicznego Kraków-Balice wynikała ze znaczących opóźnień w realizacji budowy nowego terminala Cargo, co oznaczało perspektywę dostawy bramek bez możliwości ich zainstalowania, jak i informacją, jaka pojawiła się w 2023 r. o zainteresowaniu ze strony przedstawicieli Departamentu Energii USA dostawą takich bramek w ramach postanowień Memorandum o Porozumieniu między Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministrem Finansów Rzeczypospolitej Polskiej a Departamentem Energii Stanów Zjednoczonych Ameryki w sprawie współpracy przy zwalczaniu nielegalnego obrotu specjalnymi materiałami jądrowymi i innymi materiałami radioaktywnymi⁴⁸. Dyrektor Wydziału Administracji i Logistyki poinformowała, że ostatecznie na przełomie lat 2023/2024 z przekazu Komendy Głównej Straży Granicznej MUW powziął informację o objęciu w 2024 r. dostawami amerykańskiego sprzętu do wykrywania źródeł promieniotwórczych wyłącznie drogowych przejść granicznych. W związku z powyższym, stosownie do procedury planowania i monitorowania inwestycji w przejściach granicznych, wniosek o środki na zakup pięciu bramek radiometrycznych został sformułowany do planu budżetowego na 2025 r. w ramach procedur opracowywania materiałów do projektu ustawy budżetowej.

(akta kontroli str. 416-423, 425-440, 498-502)

Zobowiązania dysponenta części 85/12 na koniec 2023 r.⁴⁹ wyniosły 68 260,9 tys. zł i były niższe o 20,6 tys. zł, tj. o 0,03% niż kwota zobowiązań na koniec 2022 r. (68 281,5 tys. zł). Główną pozycją zobowiązań na koniec 2023 r. stanowiły zobowiązania z tytułu kar i odszkodowań, odsetek oraz kosztów postępowania sądowego w wysokości 31 921,0 tys. zł (46,8%), z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego w wysokości 25 154,5 tys. zł (36,9%) oraz pochodnych

⁴⁷ Na gruncie obowiązujących przepisów ustawy o rybactwie śródlądowym, rybackie narzędzia połowowe mogą posiadać m.in. uprawnieni do rybactwa lub osoby dokonujące połowu na ich zlecenie, a ich posiadanie przez osoby fizycznie lub podmioty nie wymienione w art. 20 ustawy, jest zagrożone karą ograniczenia wolności lub karą grzywny. Aktualnie PSR nie posiada uprawnień do posiadania rybackich narzędzi połowowych, jak również interwencyjnego odłowu ryb do badań.

⁴⁸ W oparciu o ten dokument Polska została objęta programem „Druga Linia Obrony” („Second Line of Defense”), stanowiącej jeden z praktycznych elementów Globalnej Inicjatywy Zwalczania Terroryzmu Jądrowego, w tym przypadku mającym na celu wsparcie między innymi polskiej Straży Granicznej przez stronę amerykańską w zakresie pozyskania nowoczesnego sprzętu do wykrywania źródeł promieniotwórczych. W myśl postanowień Porozumienia strona amerykańska bezpłatnie dostarcza sprzęt stacjonarny oraz realizuje usługi związane z jego instalacją, natomiast strona polska zobowiązana jest do sfinansowania podatku VAT opłaconego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dostarczonego sprzętu oraz usług związanych z jego instalacją.

⁴⁹ Na podstawie sprawozdania RB-28 z 28 lutego 2024 r.

od wynagrodzeń w wysokości 4708,9 tys. zł (7,0%). Zobowiązania MUW na koniec 2023 r. wyniosły 44 788,6 tys. zł⁵⁰ i były niższe o 4572,8 tys. zł (9,3%) od kwoty zobowiązań na koniec 2022 r.

Według stanu na koniec 2023 r. zobowiązania wymagalne w części 85/12 wyniosły 70,7 tys. zł i w całości stanowiły zobowiązania MUW wynikające z wyroków sądowych, które wpłynęły do Wydziału Administracji i Logistyki w styczniu 2023 r.

(akta kontroli str. 247-248, 1323-1329)

Szczegółową kontrolą wydatków dysponenta trzeciego stopnia objęto wybrane drogą losową⁵¹ 39 operacji na kwotę 18 019,6 tys. zł, a w trakcie badania poszerzono próbę o 1406,2 tys. zł w celu całościowej oceny poszczególnych pozycji wydatków. Skontrolowano także jeden wydatek z budżetu środków europejskich. Łącznie badaniem objęto wydatki MUW w wysokości 19 425,8 tys. zł (z tego 19 291,7 tys. zł z budżetu państwa i 134,1 tys. zł z budżetu środków europejskich), co stanowiło 8,6% zrealizowanych wydatków w 2023 r. W badanej próbie wydatki majątkowe wyniosły 4157,4 tys. zł, a wydatki bieżące jednostek budżetowych 15 268,4 tys. zł.

Kontrola wydatków budżetu państwa o łącznej wartości 19 425,8 tys. zł wykazała prawidłowe ich wykonywanie. Wydatków tych dokonywano zgodnie z planem finansowym jednostki oraz z obowiązującymi przepisami. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Objęte kontrolą wydatki były prawidłowo ujęte w planie finansowym MUW na 2023 r. i były wykonywane w granicach tego planu. W każdym zbadanym przypadku przestrzegano terminów płatności. Płatności należności wynikających z wyroków w sprawie powództwa przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie Małopolskiemu były dokonywane w wysokościach wynikających z kwot zasądzonych. Zakupy usług, materiałów i wyposażenia były związane z wykonywanymi przez MUW zadaniami. Nabyte materiały i urządzenia zostały przekazane do użytkowania.

Wykonane wydatki zostały prawidłowo skalkulowane, ich wysokość wynikała z zawartych uprzednio umów z wykonawcami. W celu uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów przeprowadzono postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego lub zapytania ofertowego na podstawie *pzp*, trybie podstawowym na podstawie *pzp*, a w przypadku wydatków, do których nie stosuje się *pzp* ze względu na wartość zamówienia, postępowano zgodnie z wewnętrznymi uregulowaniami. We wszystkich skontrolowanych przypadkach do wydatkowania środków publicznych zastosowano prawidłowy tryb udzielania zamówień publicznych. Wydatki majątkowe przeznaczone były na właściwie przygotowane zadania, zrealizowane zgodnie z zawartymi umowami. Zakupione środki trwałe zostały niezwłocznie przekazane do użytkowania, a dokumenty zakupu były poddawane kontroli merytorycznej, w tym dotyczącej daty rozpoczęcia eksploatacji. W przypadku dwóch zadań inwestycyjnych (*Modernizacja budynku przy ul. Św. Sebastiana 11 w Krakowie* oraz *Budowa hali magazynowej na terenie Wojewódzkiego Magazynu przeciwpowodziowego dla Małopolski*) dokumenty OT *Przyjęcie środka trwałego* pomimo ich odebrania w 2023 r. ujęto w ewidencji księgowej 2024 r. (w trakcie kontroli dokonano przeksięgowania do ewidencji środków trwałych 2023 r., sprawy te opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*). Dokumenty źródłowe były sprawdzane pod względem

⁵⁰ Według sprawozdania Rb-28 z 13 marca 2024 r.

⁵¹ Losowanie przeprowadzono metodą MUS (prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem) na populacji, przy wykorzystaniu narzędzia informatycznego Pomocnik Kontrolera PK 5.7. Populację wydatków, z której losowana była próba stanowił zbiór dowodów/zapisów o łącznej wartości 77 392,5 tys. zł stanowiących pozapłacowe wydatki kontrolowanej jednostki, tj. z wyłączeniem wydatków w paragrafach 401-408, 411-414, 418, 420, 444 i 471 oraz wydatków poniżej 1000 zł.

merytorycznym i formalno-rachunkowym, zatwierdzone do zapłaty przez osobę do tego uprawnioną, ujmowane w księgach rachunkowych z zastosowaniem właściwej klasyfikacji budżetowej. Ponadto jedna nota księgowa dotycząca wypłaty dodatków do wynagrodzeń dla kierowników specjalizacji została nierzetelnie zweryfikowana, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 631-793)

W ramach badanej próby wydatków MUW kontrolą objęto pięć zamówień publicznych na łączną kwotę 680,6 tys. zł, z czego jedno zostało przeprowadzone na podstawie *pzp* w trybie podstawowym oraz cztery bez stosowania *pzp*, w związku z art. 2 pkt 1 *pzp*⁵². Postępowania te dotyczyły: dostawy stacjonarnego urządzenia RTG do kontroli celnej bagażu dla celów kontrolnych lotniczego przejścia granicznego Kraków Balice (492,4 tys. zł brutto), robót instalacyjnych w zakresie wykonania systemu klimatyzacji w budynku przy ul. Św. Sebastiana 9 (128,3 tys. zł), usługi cateringowej podczas przyjęcia z okazji Narodowego Święta Niepodległości organizowanego przez Wojewodę Małopolskiego 2023 (36 tys. zł brutto), świadczenia usług cateringowych na spotkaniu świątecznym, data: 19 grudnia 2023 r. (20 tys. zł brutto), zakupu plecaków turystycznych na potrzeby reprezentacyjne Wojewody Małopolskiego (5 tys. zł brutto). Na realizację umów po przeprowadzeniu tych postępowań w 2023 r. wydatkowano łącznie 680,6 tys. zł brutto. W wyniku analizy dokumentacji dotyczącej objętego kontrolą zamówienia przeprowadzonego w trybie podstawowym stwierdzono, że zostało ono przeprowadzone zgodnie z ogólnymi procedurami określonymi w *pzp*. Pozostałe objęte kontrolą postępowania o udzielenie zamówienia przeprowadzono na podstawie regulacji wewnętrznych MUW, tj. regulaminu zamówień publicznych wprowadzonego zarządzeniem Dyrektora Generalnego MUW z 10 lutego 2023 r. W tym obszarze stwierdzono, że nieterminowo przekazano do Wydziału Administracji i Logistyki przez Biuro Wojewody informacji o planowanych zamówieniach publicznych w roku 2023 oraz w przypadku dwóch zamówień nie udokumentowano przesłanek dotyczących odstąpienia od stosowania Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych w zakresie zamówień poniżej 130 tys. zł (zagadnienie szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*). Realizacja badanych zamówień pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawcy była zgodna z treścią zawartych umów. Poniesione z tytułu realizacji zamówień wydatki były celowe oraz służyły realizacji zadań jednostki. Wypełniono obowiązek wynikający z art. 82 *pzp*, polegający na przekazaniu Prezesowi UZP do 1 marca 2023 r. sprawozdania o udzielonych zamówieniach.

(akta kontroli str. 141, 301-388)

Wojewoda Małopolski, realizując obowiązek nadzoru i kontroli nad podległymi jednostkami wynikający z art. 175 ust. 1 i 2 *ufp*, podejmował działania polegające w szczególności na: przeprowadzaniu okresowych analiz wykonania wydatków (w efekcie blokowano wydatki, dzięki czemu środki budżetowe mogły zostać wykorzystane na inne cele, a także stwierdzone oszczędności wykorzystywano do sfinansowania zobowiązań Skarbu Państwa w trybie art. 164 *ufp*), kierowaniu do podległych jednostek oraz do jst (wykorzystujących dotacje z budżetu państwa) wytycznych w celu zapewnienia prawidłowej realizacji budżetu, przeprowadzaniu zadań audytowych oraz kontroli realizacji wydatków. Na bieżąco analizowano: wnioski o dokonanie zmian w budżecie Wojewody w trybie art. 171 *ufp*, wnioski o uruchomienie środków z rezerw celowych i rezerwy ogólnej budżetu państwa oraz z rezerwy Wojewody, a także decyzje kierowników podległych jednostek w zakresie zmian ich planu finansowego, podejmowanych na podstawie upoważnienia

⁵² Zamówienia poniżej progu przewidzianego w ustawie (30 tys. euro netto lub 130 tys. zł netto).

Wojewody. Prowadzono również bieżący nadzór nad przekazywaniem przez podległe i nadzorowane jednostki informacji dotyczących realizowanych zadań budżetowych. W MUW funkcjonowała wewnętrzna procedura kontroli sprawozdań z wykonania budżetu Wojewody. Obowiązki nadzorcze Wojewoda realizował poprzez prowadzenie kontroli, w szczególności w obszarze wydatkowania środków publicznych oraz wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa. W 2023 r. służby Wojewody przeprowadziły 73 kontrole dotyczące dotacji udzielonych z budżetu państwa, w wyniku których dokonano zwrotu dotacji w łącznej wysokości 252,3 tys. zł, oraz 331 kontrole w innym zakresie, w wyniku których stwierdzono nieprawidłowości na kwotę 61,7 tys. zł.

Od 2023 r. z części budżetowej Wojewody Małopolskiego udzielano dotacji celowej dotyczącej organizowania, finansowania i zapewnienia warunków od odbywania przez lekarzy i lekarzy dentystów stażu podyplomowego. W 2023 r. nie przeprowadzono kontroli wykorzystania tej dotacji oraz nie zaplanowano przeprowadzenia takiej kontroli w 2024 r. Służby Wojewody prowadziły natomiast działania kontrolne w ramach sprawowanego nadzoru nad odbywaniem stażu podyplomowego oraz w zakresie spełniania przez podmioty prowadzące ten staż stosownych warunków. W 2023 r. przeprowadzono dwie z trzech zaplanowanych kontroli w podmiotach prowadzących staż. Odstąpiono od kontroli jednego z podmiotów, z uwagi na przeprowadzoną w tym podmiocie kontrolę przez Biuro Audytu i Kontroli Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Sposób sprawowanego nadzoru nie pozwolił jednak wykryć i wyeliminować przypadku zawierania z lekarzami stażystami umów o pracę przez podmiot do tego nieuprawniony (zagadnienie szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).
(akta kontroli str. 1087-1097, 1218-1315, 1323-1329)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W MUW nierzetelnie zweryfikowano wystawioną przez podmiot medyczny notę księgową nr 2/Q/2023 z 31 sierpnia 2023 r. za II kwartał 2023 r. dotyczącą dodatków do wynagrodzeń dla kierowników specjalizacji i w wyniku jej zatwierdzenia wypłacono z tego tytułu kwotę 29 845,30 zł. Z załączonego do noty zestawienia środków na dodatki brutto wynikało, że należna kwota dodatku była niższa i wynosiła 24 745,30 zł. W efekcie kwota wypłacona na pokrycie dodatków do wynagrodzeń dla kierowników specjalizacji była wyższa o 5100 zł od należnej.

(akta kontroli str. 766-769, 1323-1329)

Dyrektor Wydziału Zdrowia MUW wyjaśniła, że nota została nieprawidłowo zweryfikowana, z uwagi na błędnie wprowadzoną kwotę do załącznika wynikającą z przeliczenia należnego dodatku do wartości pełnego etatu zamiast do faktycznego zatrudnienia.

W trakcie kontroli podmiot przekazał korektę rozliczenia wraz z wyjaśnieniem przyczyny powstania błędu oraz zwrócił środki w kwocie 5100 zł.

(akta kontroli str. 770-792)

2. Sześć spośród 12 skontrolowanych dokumentów OT *Przyjęcie środka trwałego* sporządzono po upływie od 38 do 43 dni od faktycznego zakupu i odbioru dwóch inwestycji (zdarzenia na przełomie 2023 i 2024 roku), czym naruszono art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵³ oraz z § 54 ust. 8 zarządzenia (nr poz. tej. 164/18) Dyrektora Generalnego MUW z 31 grudnia 2018 r. w sprawie obiegu dokumentów finansowo-księgowych w MUW w zakresie dysponenta trzeciego stopnia.

⁵³ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm., dalej: ustawa o rachunkowości.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o rachunkowości jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy.

Zgodnie z § 54 ust. 8 zarządzenia (nr poz. tej. 164/18) Dyrektora Generalnego MUW z 31 grudnia 2018 r. w sprawie obiegu dokumentów finansowo-księgowych w MUW w zakresie dysponenta trzeciego stopnia dokument OT – przyjęcie środka trwałego do używania jest wystawiany w dniu faktycznego przyjęcia środka trwałego do eksploatacji. Sporządza się go m.in. w przypadku zakupu środka trwałego i stanowi on podstawę do ujęcia środków trwałych w ewidencji środków trwałych.

Nieterminowe sporządzenie dokumentów OT skutkowało nieujęciem inwestycji w ewidencji środków trwałych 2023 roku.

Dotyczyło to następujących inwestycji:

- inwestycja pn. *Modernizacja budynku przy ul. Św. Sebastiana 11 w Krakowie, etap I* została zrealizowana na podstawie umowy z 19 września 2023 r. Odbioru końcowego dokonano 8 grudnia 2023 r. Inwestycja ta została ujęta w ewidencji księgowej MUW roku 2023 na koncie 080 *Środki trwałe w budowie*. Całkowita zwiększona wartość środka trwałego wynosiła 1569,8 tys. zł. Dokumenty OT *Przyjęcie środka trwałego* sporządzono 15 stycznia 2024 r. nr 4/24, 16 stycznia 2024 r. nr 1/24, 2/24, 3/24 oraz 18 stycznia 2024 r. nr 6/24 i ujęto w ewidencji środków trwałych (konto 011) roku 2024 pod datą 22 i 31 stycznia 2024 r. Środek trwały został wyksięgowany z ewidencji środków trwałych 2024 roku 22 marca 2024 r. i ujęty w księgach rachunkowych MUW 2023 roku pod datą 29 grudnia 2023 r.
- inwestycja pn. *Budowa hali magazynowej z elementów metalowych na terenie Wojewódzkiego Magazynu Przeciwpowodziowego dla Małopolski, przy ul. Półnanki 78 w Krakowie* została zrealizowana na podstawie umowy z 8 września 2023 r. Odbioru końcowego prac dokonano 27 grudnia 2023 r. i tego samego dnia została wystawiona faktura końcowa na kwotę 416,5 tys. zł, którą zapłacono 28 grudnia 2023 r. Inwestycja ta została ujęta w ewidencji księgowej MUW 28 grudnia 2022 r. na koncie 080 *Środki trwałe w budowie*. Całkowita wartość środka trwałego wynosiła 581,6 tys. zł. Dokument OT *Przyjęcie środka trwałego* (nr 10/24) sporządzono 8 lutego 2024 r. i ujęto w ewidencji środków trwałych 2024 r. pod datą 12 lutego 2024 r. Środek trwały został wyksięgowany z ewidencji środków trwałych 2024 roku 22 marca 2024 r. i ujęty w księgach rachunkowych MUW 2023 roku pod datą 29 grudnia 2023 r.

W toku kontroli NIK, 22 marca 2024 r., wyksięgowano te inwestycje z ewidencji środków trwałych 2024 r. i ujęto w ewidencji środków trwałych 2023 r. pod datą 29 grudnia 2023 r., co pozwoliło uniknąć zniekształcenia obrazu sytuacji majątkowej MUW w sprawozdaniu finansowym za 2023 rok.

Prowadzenie ewidencji księgowej MUW w zakresie realizowanych zadań, w tym wydatków oraz majątku Urzędu należało do zadań Wydziału Administracji i Logistyki.

(akta kontroli str. 634-639, 652-759)

Dyrektor Wydziału Administracji i Logistyki wskazała, że czynności związane z ujęciem środków trwałych dokonywano w MUW niezwłocznie, w najkrótszym możliwym terminie, biorąc pod uwagę obiektywne okoliczności, takie jak realizacja bieżących zadań administracyjnych i logistycznych, traktowanych priorytetowo z punktu widzenia zachowania ciągłości działania jednostki, jak również fakt, iż zdarzenia inicjujące ww. procesy, tj. zakończenie i odbiór efektów zadań inwestycyjnych, przypadają na okres urlopów (wakacje) lub świąt.

Dodała, że odbioru zadania pn. *Modernizacja budynku przy ul. Św. Sebastiana 11 w Krakowie, etap I* dokonano 8 grudnia 2023 r., a zadania pn. *Budowa hali magazynowej na terenie Wojewódzkiego Magazynu Przeciwpowodziowego*

dla Małopolski 27 grudnia 2023 r. Jej zdaniem ze względu skomplikowanie zadań oraz ich wartość, a także okres świąteczny, niemożliwe było zrealizowanie niezbędnych działań w terminie do końca grudnia 2023 r., ponieważ równolegle dokonywano zamknięcia roku budżetowego jednostki. Dyrektor Wydziału Administracji i Logistyki podkreśliła, że przygotowanie właściwych i rzetelnych dokumentów dla tego typu zadania jest procesem żmudnym i czasochłonnym. Dyrektor Wydziału Administracji i Logistyki poinformowała że dokumenty OT zostały po korekcie zapisów wprowadzone do ewidencji pod datą 29 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 652-759, 760-765)

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że korekta zapisów księgowych i wprowadzenie do ewidencji księgowej dokumentów OT nastąpiło w czasie kontroli i było bezpośrednio związane z podejmowanymi czynnościami kontrolnymi. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że dowód OT *Przyjęcie środka trwałego* jest dokumentem księgowym, na podstawie którego wprowadza się środek trwały do ewidencji środków trwałych, który jednocześnie dokumentuje przyjęcie środka trwałego do użytkowania.

3. Biuro Wojewody przekazało pismo do Wydziału Administracji i Logistyki o planowanych zamówieniach publicznych na 2023 r. 19 grudnia 2022 r., tj. cztery dni po terminie. Działanie to było niezgodne z § 3 ust 4 ówczesnie obowiązującego Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie, stanowiącym załącznik do zarządzenia nr poz. rej. 43/21 Dyrektora Generalnego MUW w Krakowie z dnia 27 kwietnia 2021 r., który stanowił, że *w terminie do dnia 15 grudnia roku poprzedzającego następnego roku budżetowego, kierujący komórką zamawiającą przekazuje do Wydziału Administracji i Logistyki informację (pismo bez znaku sprawy) o planowanych zamówieniach publicznych danej komórki na następny rok budżetowy.* W obecnie obowiązującym Regulaminie Udzielania Zamówień Publicznych wprowadzonym zarządzeniem nr poz. rej. 3/23 z dnia 10 lutego 2023 r. uregulowania te nie uległy zmianie.

(akta kontroli str. 312-388, 1323-1329)

Dyrektor Biura Wojewody Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie wyjaśnił, iż *Informacja o planowanych w Biurze Wojewody zamówieniach publicznych w 2023 r. została przekazana w dniu 19 grudnia 2022 r. (tj. poniedziałek).* Opóźnienie było spowodowane koniecznością potwierdzenia aktualności działań, planowanych do realizacji w 2023 r. i nie wpłynęło na sporządzanie zbiorczego planu jednostki na kolejny rok budżetowy, gdyż 19 grudnia 2022 r. przystąpiono do analizy i uszczegóławiania ogółu materiałów przekazanych przez wydziały i komórki równorzędne tuż. Urzędu.

(akta kontroli str. 305-307)

4. Biuro Wojewody w przypadku zamówień na *Świadczenie usług cateringowych na spotkaniu świątecznym, data: 19 grudnia 2023 r.,* oraz *Usługa cateringowa podczas przyjęcia z okazji Narodowego Święta Niepodległości organizowanego przez Wojewodę Małopolskiego 2023* nie udokumentowało odstąpienia od stosowania Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych, co było niezgodne z § 19 ust. 2 Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie będącego załącznikiem do zarządzenia nr poz. rej. 3/23 Dyrektora Generalnego MUW w Krakowie z dnia 10 lutego 2023 r., który stanowi, iż *Udzielenie zamówienia w przypadku, o którym mowa w ust. 1, dokumentuje się w postaci notatki służbowej, podlegającej zatwierdzeniu przez kierownika zamawiającego lub upoważnioną przez niego osobę. W notatce służbowej należy w szczególności wskazać okoliczności uzasadniające odstąpienie od stosowania*

Regulaminu. Notatkę służbową przechowuje się przez okres co najmniej 4 lat od udzielenia zamówienia.

(akta kontroli str. 318-327)

Kierownik Oddziału do Spraw Organizacyjnych Biura Wojewody wyjaśniła, iż *notatki zgodnie z § 19 ust 2 regulaminu nie zostały sporządzone. Sytuacja ta miała miejsce w związku z natłokiem obowiązków w miesiącach listopad-grudzień oraz zmianą na stanowisku Wojewody. Negocjacje co do zakresu i formy cateringu trwały praktycznie do samego końca wspomnianych wydarzeń.*

(akta kontroli str. 141)

5. Wojewoda nierzetelnie sprawował nadzór w zakresie spełniania przez podmioty prowadzące staż podyplomowy lekarzy, o którym mowa w art. 15n ust. 1 ustawy o zawodzie lekarza, ponieważ dopuszczono do sytuacji, w której finansowano ze środków dotacji celowej realizację stażu podyplomowego lekarzy zatrudnianych na umowę o pracę przez Szpital Specjalistyczny im. Józefa Dietla w Krakowie (Szpital). Szpital nie spełniał warunku dotyczącego realizacji ramowego programu stażu podyplomowego lekarza w dziedzinie chirurgii ogólnej, tj. warunku określonego w art. 15 e ust. 1 pkt 1 ustawy o zawodzie lekarza, a mimo to zawierał umowy o pracę z lekarzami odbywającymi staż. W ramach sprawowanego nadzoru Wojewoda był uprawniony do:
- wizytacji podmiotu wpisanego na listę podmiotów uprawnionych;
 - żądania dokumentacji dotyczącej realizacji programu stażu podyplomowego, w tym ankiet wypełnianych przez uczestników szkolenia, oraz jego finansowania;
 - żądania ustnych i pisemnych wyjaśnień dotyczących realizacji programu stażu podyplomowego przez lekarza stażystę;
 - kontroli spełnienia warunków przez podmioty uprawnione, w tym wymagań koniecznych do zawierania z lekarzami stażystami umów o pracę;
 - wydawania zaleceń pokontrolnych;
 - przekazywania informacji dotyczących przeprowadzonej kontroli marszałkowi województwa i okręgowej radzie lekarskiej.

Pomimo posiadania takich uprawnień w zakresie nadzoru nad podmiotami uprawnionymi nie ustalono, że Szpital nie spełniał wymagania dotyczącego realizacji ramowego programu stażu podyplomowego w dziedzinie chirurgii ogólnej. Wymóg ten był określony w: § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 września 2012 r. w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentystry (obowiązującym do 8 grudnia 2022 r.⁵⁴) oraz w art. 15e ust. 1 pkt 1 ustawy o zawodzie lekarza (obowiązującym od 1 stycznia 2023 r.) i warunkował możliwość zawierania umów o pracę z lekarzami stażystami. W efekcie w 2023 r. przekazano, za pośrednictwem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Szpitalowi środki pochodzące z dotacji celowej na prowadzenie staży w wysokości wynoszące łącznie 7143,5 tys. zł (w tym 250,3 tys. zł na finansowanie stażu trzech lekarzy, którzy rozpoczęli staż 1 marca 2023 r., 113,7 tys. zł na staż lekarza, który rozpoczął go 1 stycznia 2023 r., oraz 6779,5 tys. zł na staż 76 lekarzy, którzy rozpoczęli staż przed 1 stycznia 2023 r.).

(akta kontroli str. 1088-1097, 1114-1185)

Dyrektor Wydziału Zdrowia Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego (*Dyrektor Wydziału Zdrowia*) wyjaśniła, że w ocenie MUW redakcja przepisów rozporządzenia

⁵⁴ W okresie wcześniejszym wymóg ten znajdował się w rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 24 maja 1999 r. w sprawie stażu podyplomowego lekarza, lekarza stomatologa (Dz. U. nr 94, poz. 571, ze zm.) i rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentystry (Dz. U. nr 57, poz. 553, ze zm.).

Ministra Zdrowia w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentysty została oparta na alternatywie łącznej, gdzie wymogi określone w pkt 1 mogły zostać spełnione poprzez realizację części stażu w ramach oddelegowania, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 3 niniejszego rozporządzenia, ponieważ warunki określone w pkt 1 i 2 oceniane były łącznie z warunkiem określonym w pkt 3. W trakcie kontroli Szpitala przeprowadzonej w 2013 r. stwierdzono m. in., że części ramowego programu stażu, tj. chirurgię ogólną i chirurgię urazową, pediatrię i neonatologię, położnictwo i ginekologię, anestezjologię i intensywną terapię, medycynę ratunkową, psychiatrię oraz medycynę rodzinną, stażyści realizują w ramach oddelegowania w innych uprawnionych podmiotach, z którymi Szpital miał zawarte umowy na realizację tych części stażu. Dodała, że wraz z nowelizacją ustawy o zawodzie lekarza odmiennie uregulowano te wymagania w art. 15e ust. 1 pkt 1 tej ustawy i obecnie podmiot uprawniony do zawierania umów o pracę z lekarzami stażystami powinien udzielać stacjonarnych i całodobowych świadczeń szpitalnych umożliwiających realizację ramowego programu stażu lekarza, co najmniej w dziedzinie chorób wewnętrznych i chirurgii ogólnej. Zwróciła jednak uwagę, iż to do obowiązków Marszałka Województwa należy dokonywanie stosownych wpisów i wykreśleń na liście podmiotów uprawnionych do prowadzenia staży podyplomowych.

(akta kontroli str. 1100-1105)

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela przedstawionego w wyjaśnieniach stanowiska. Wprawdzie do obowiązków Marszałka Województwa faktycznie należy ustalanie listy podmiotów uprawnionych, ale Wojewoda sprawuje nadzór nad spełnianiem warunków przez podmioty uprawnione, w tym wymagań koniecznych do zawierania z lekarzami stażystami umów o pracę. Zaprezentowana przez Dyrektora Wydziału Zdrowia wykładnia przepisów rozporządzenia w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentysty prowadziłaby do uznania, że podmioty lecznicze zawierające umowy o pracę z lekarzami stażystami nie musiałyby spełniać żadnych minimalnych wymogów, a lekarze odbywaliby staż w innych podmiotach w ramach oddelegowania. Należy zwrócić uwagę, iż ramowy program stażu podyplomowego lekarzy odbywany jest w większej liczbie dziedzin medycyny niż dziedziny wymienione w § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 września 2012 r. w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentysty oraz w art. 15e ust. 1 pkt 1 ustawy o zawodzie lekarza (obowiązywała od 1 stycznia 2023 r.), co potwierdziła Dyrektor Wydziału Zdrowia w swoich wyjaśnieniach. Dyrektor Wydziału Zdrowia wskazała obszerną listę dziedzin, które lekarze stażyści zatrudnieni w Szpitalu poznawali w ramach oddelegowania do innych podmiotów leczniczych. Stąd też wymóg ustawy, a wcześniej rozporządzeń, aby podmioty lecznicze, które zawierają umowy o pracę z lekarzami stażystami, miały możliwość zawarcia stosownych umów z innymi podmiotami leczniczymi. Na podstawie tych umów lekarze stażyści mogą zrealizować program stażu w zakresie, w którym nie mogliby go zrealizować w placówce, z którą zawarli umowę o pracę. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że zapisy rozporządzeń w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentysty na przestrzeni lat (od 24 maja 1999 r. do 8 grudnia 2022 r.) nie zmieniały się w części dotyczącej wymagania dotyczącego realizacji ramowego programu stażu podyplomowego w dziedzinie chirurgii ogólnej, warunkującego możliwość zawierania umów o pracę z lekarzami stażystami.

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

Plan wydatków budżetu środków europejskich na 2023 r. w części 85/12 ustalono w kwocie 5559 tys. zł, a następnie w trakcie roku zwiększono *per saldo*

o 49 256 tys. zł⁵⁵ ze środków rezerwy celowej poz. 98 *Finansowanie programów z budżetu środków europejskich* oraz 99 *Finansowanie wynagrodzeń w ramach budżetu środków europejskich*. Plan po zmianach wyniósł 54 814,9 tys. zł i obejmował wydatki na realizację ośmiu zadań:

- 21 615 tys. zł na realizację przez KW PSP projektu pn. *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V* w ramach POIiŚ 2014-2020,
- 13 405,1 tys. zł na współfinansowanie wydatków przeznaczonych na utworzenie oraz funkcjonowanie nowych miejsc opieki realizowanych w ramach programu *Maluch+ 2022-2029* w części finansowanej z programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 dla jednostek realizujących oraz na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi pracowników MUW zaangażowanych w realizację projektu pn.: *Opieka nad dziećmi do lat 3 – program Maluch+*”,
- 7993,8 tys. zł na realizację przez KW PSP projektu pn. *Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego* w ramach POIiŚ 2014-2020,
- 5621,5 tys. zł na realizację przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie projektu pn. *Wzmocnienie infrastruktury powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w celu zwiększenia efektywności ich działania* w ramach POIiŚ 2014-2020,
- 5422,9 tys. zł na realizację przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie projektu pn. *Unowocześnienie infrastruktury w celu zwiększenia efektywności w obszarze prowadzonej działalności przeciwepidemicznej* w ramach POIiŚ 2014-2020,
- 539,8 tys. zł na realizację przez wojewódzką i powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne projektu pn. *Wzmocnienie nadzoru sanitarno-epidemiologicznego Polski* w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020 (POWER),
- 192,1 tys. zł na realizację przez MUW projektu pn. *Rewaloryzacja wybranych cmentarzy wojennych z okresu I wojny światowej położonych na terenie Brzeska, Tamowa, Krakowa, Wadowic oraz powiatów bocheńskiego i tarnowskiego, jako zespołu dziedzictwa o znaczeniu międzynarodowym* w ramach RPO WM, w rozdziale 71035 *Cmentarze*,
- 24,8 tys. zł na realizację przez MUW projektu pn. *Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)*.
(akta kontroli str. 794-799, 1323-1329)

Wojewoda Małopolski w 2023 r. dokonał siedmiu blokad planowanych wydatków budżetu środków europejskich na łączną kwotę 7317,3 tys. zł. Najwyższa zablokowano kwota (7244 tys. zł) dotyczyła środków przeznaczonych na realizację programu *Maluch+* i wynikała z aktualizacji potrzeb gmin i beneficjentów oraz z braku możliwości wypłaty środków z powodu niepodpisania umów z beneficjentami w 2023 r. m.in. ze względu na konieczność uzupełnienia lub korekty dokumentacji niezbędnej do zawarcia umowy przesłanej przez ostatecznego odbiorcę wsparcia, brak wpływu do MUW niezbędnej do zawarcia umowy dokumentacji lub brak odesłania podpisanych przez ostatecznego odbiorcę wsparcia umów, konieczność odstąpienia od zawarcia umowy (np. ze względu na zmianę koncepcji tworzenia nowych miejsc opieki; konieczność pozyskania środków z innych źródeł na realizację przedsięwzięcia, konieczność oszacowania możliwości realizacji zadania po uzyskaniu dokumentów projektowych i wstępnych założeń kosztorysowych; brak

⁵⁵ Łączna kwota zwiększeń w 2023 r. wyniosła 62 635,2 tys. zł, a zmniejszeń 13 379,2 tys. zł.

możliwości zaciągania zobowiązań finansowych w roku 2023) lub wpływające rezygnacje z udziału w Programie.

(akta kontroli str. 798-799, 1323-1329)

W 2023 r. z budżetu środków europejskich w części 85/12 wydatkowano łącznie 47 484,8 tys. zł (86,6% planu), z tego 29 608,7 tys. zł na dwa projekty realizowane w ramach *POLiŚ 2014-2020* przez KWPS, 11 559,5 tys. zł na trzy projekty realizowane przez wojewódzką i powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne w ramach *POLiŚ* oraz *POWER*, 6182,4 tys. zł w na dwa projekty w ramach *FERS* (pn. *Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej* i Program *Maluch+*) oraz 134,1 tys. zł na projekt realizowany w ramach *RPO WM* przez MUW.

(akta kontroli str. 794-799, 1323-1329)

Spośród zadań, które były finansowane ze środków z budżetu Unii Europejskiej, w MUW wydatkowano środki w wysokości 458,6 tys. zł (88,2% planu po zmianach) na realizację:

- projektu dotyczącego rewaloryzacji wybranych cmentarzy wojennych z okresu I wojny światowej w wysokości 134,1 tys. zł, tj. 69,8% planu po zmianach. W ramach realizacji tego projektu zaplanowano wykonanie do końca 2022 r. prac konserwatorskich i restauratorskich w zakresie definiowanym przez ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* dla wybranych 41 cmentarzy oraz działania informacyjne i promocyjne. W 2023 r. zakończono prace na dwóch cmentarzach, które nie zostały zakończone w 2022 r.;
- projektu *Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej* w ramach *FERS* na dodatki zadaniowe dla pracowników zaangażowanych w jego realizację w wysokości 22,7 tys. zł, tj. 91,9% planu po zmianach;
- projektu *System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (Maluch+)* w ramach *FERS*, na sfinansowanie wynagrodzeń pracowników zaangażowanych w jego obsługę w wysokości 301,8 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach.

(akta kontroli str. 794-799, 1323-1329)

Badanie trzech ostatnich decyzji zmieniających plan wydatków budżetu środków europejskich w części 85/12, na podstawie których przyznano środki na:

- sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników MUW zaangażowanych w realizację projektu pn.: *Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej*, w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 w wysokości 24,8 tys. zł,
- na realizację przez KWPS projektu *Wsparcie systemu ratowniczo gaśniczego* w ramach *POLiŚ 2014-2020* (7221,4 tys. zł),
- na finansowanie wydatków przeznaczonych na utworzenie oraz funkcjonowanie nowych miejsc opieki realizowanych w ramach programu *Maluch+ 2022-2029* w części finansowanej z programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju (decyzja zmniejszająca przyznane dofinansowanie wynoszące 26 466,8 tys. zł o 13 364,9 tys. zł do poziomu 13 101,9 tys. zł),

wykazało, że po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu planu wydatków każdorazowo wprowadzono odpowiednie zmiany w planie dochodów i wydatków budżetu Wojewody na 2023 r. Środki na realizację tych zadań zaplanowano w rezerwie celowej, ponieważ wydatki, na które pozyskano środki z rezerw celowych, nie były znane na etapie tworzenia planu finansowego jednostki w ramach opracowania ustawy budżetowej lub przedsięwzięcia te były objęte decyzjami o zapewnieniu finansowania lub zostały złożone wnioski o takie zapewnienie, a nie zostały jeszcze

wydane decyzje⁵⁶. Otrzymane środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Środki na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników MUW zaangażowanych w realizację projektu pn.: *Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej* wykorzystano w kwocie 22,7 tys. zł (91,9% planu), a na finansowanie wydatków przeznaczonych na utworzenie oraz funkcjonowanie nowych miejsc opieki realizowanych w ramach programu *Maluch+ 2022-2029* wykorzystano 5857,9 tys. zł z zaplanowanych 13 101,9 tys. zł (44,7%). W przypadku KW PSP wydatkowano całą kwotę środków zwiększonych z rezerwy.

Przyczyną niewykorzystania środków na *utworzenie oraz funkcjonowanie nowych miejsc opieki realizowanych w ramach programu Maluch+ 2022-2029* było przede wszystkim niepodpisanie przez ostatecznych odbiorców wsparcia umów w planowanym terminie, co wynikało z konieczności uzupełnienia lub korekty dokumentacji niezbędnej do zawarcia umowy, niepodpisanie umów na funkcjonowanie z uwagi na niespełnienie określonych warunków oraz powstanie oszczędności u ostatecznych odbiorców wsparcia.

(akta kontroli str. 798-799, 812-816, 1323-1329)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2023 r. przez kontrolowaną jednostkę w obszarze wydatków. Objęte kontrolą wydatki zrealizowano prawidłowo, zapewniając osiągnięcie planowanych efektów rzeczowych. Dotacje celowe były wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, rzetelnie i terminowo rozliczone, przy czym w przypadku środków na sfinansowanie staży podyplomowych lekarzy do dnia zakończenia kontroli dotacja nie została ostatecznie rozliczona ze względu na uwagi zgłoszone przez MUW dotyczące sposobu księgowania zwrotów. Skontrolowane wydatki dysponenta trzeciego stopnia zostały poniesione z zachowaniem obowiązujących zasad gospodarowania środkami publicznymi. Co do zasady prawidłowo sprawowano nadzór w obszarze wydatków budżetowych, ale nie wykryto i nie wyeliminowano przypadku zawierania z lekarzami stażystami umów o pracę przez podmiot do tego nieuprawniony. Stwierdzone nieprawidłowości, ze względu na ich charakter nie miały wpływu na ocenę kontrolowanej działalności.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2023 r. przez dysponenta części 85/12 i sprawozdań jednostkowych MUW:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),

⁵⁶ Zgodnie z zasadami planowania wydatków oraz wytycznymi z pisma Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie wstępnych i wyjściowych kwot wydatków na programy realizowane z udziałem środków budżetu UE i EFTA na lata 2021-2023 w rezerwach celowych powinny zostać zaplanowane wydatki na przedsięwzięcia objęte decyzjami o zapewnieniu finansowania.

- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/12 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek), a dane w nich wykazane były zgodne z danymi ujętymi w sprawozdaniach jednostkowych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 582-630)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzane przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zawierały faktyczny stan dochodów, wydatków i zobowiązań 2023 r. oraz zostały sporządzone terminowo. Dane wykazane w sprawozdaniach jednostkowych MUW wynikały z ewidencji księgowej. Sprawozdania łączne sporządzono na podstawie sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów oraz sprawozdań własnych.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o *NIK*, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na konieczność objęcia szczególnym nadzorem kwestii związanych z finansowaniem staży podyplomowych lekarzy, co wynika ze stwierdzonej nieprawidłowości w toku niniejszej kontroli, jak i ustaleń z kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego.
Wnioski	1. Podjęcie działań organizacyjnych zapewniających niezwłoczne sporządzanie dowodów księgowych dokumentujących przyjęcie środka trwałego do użytkowania i wprowadzenia go do ewidencji środków trwałych. 2. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie, aby w każdym przypadku odstąpienia od stosowania Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych, udokumentować ten fakt stosowną notatką.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁵⁷ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

⁵⁷ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) *NIK* lub

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, 11 kwietnia 2024 r.

Kontrolerzy

Piotr del Fidali
główny specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Aleksander Podsiadło
specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Dariusz Jankowski
główny specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Dominika Stępień
główny specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Paweł Potoczek
starszy inspektor kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

p.o. DYREKTOR
Najwyższej Izby Kontroli
Delegatury w Krakowie

Janusz Klimek

/podpisano elektronicznie/

na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.